İŞKUR

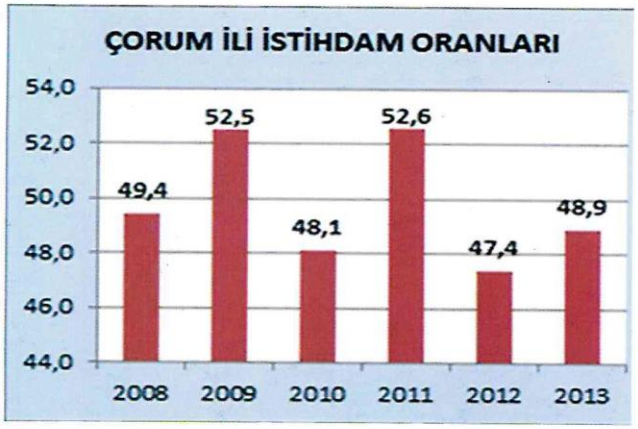

2016

ÇORUM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

ÇORUM ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

İSA ŞAN
İş ve Meslek Danışmanı

MESUT ÖZLER
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüzde devletler, kamu politikalarında istihdam artıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermektedirler. Bu doğrultuda ülkemizde son yıllarda istihdamın artırılmasına yönelik ciddi atılımlar yapılmış, uygulanan etkili istihdam politikalarıyla işsizlik birçok gelişmiş ülkelerdeki sevilerin altına çekilmiştir. Bu süreci kalıcı hale getirmek ve daha etkili istihdam politikaları oluşturabilmek için işgücü piyasasının talep ve isteklerinin detaylı bir şekilde ortaya konulmasının gerekli olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu amaçla Çorum Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüz yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla Çalışma ve İş Kurumu kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Çalışma ve İş Kurumu sunduğu hizmetleri daha etkin hale getirmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla 2016 yılında kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü verilerini içeren çalışmanın raporu, bu konuda genel bir rehber niteliğindedir.

Bu rapor, Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğümüz tarafından 8 Nisan - 16 Mayıs 2016 tarihleri arasında 20 ve daha fazla işçi istihdam eden; tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslararası kurum kuruluşlar dışındaki sektörler baz alınarak İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları üzerinden hazırlanmış olup, 2017 yılı il istihdam ve mesleki eğitim kurulu çalışmalarına, işgücü eğitim faaliyetlerinin planlanmasına ışık tutacaktır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında çabalarından dolayı Çorum Çalışma İş Kurumu İl Müdürü ve personeline, araştırma süresinde işyeri bilgi formalarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Çorum İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun ilimiz ve ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Necmeddin KILIÇ
Çorum Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır.

İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

İlimizde bu kapsamda 8 Nisan – 16 Mayıs 2016 tarihleri arasında 20 ve daha fazla kişi istihdam eden 397 işyerine ulaşılmıştır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği rapor da kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ali ŞAHAN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 3
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 8
İşsizlik Ödeneği 10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 122
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 133
İşyeri Verileri 144
Mevcut İstihdam 25
AÇIK İŞLER 29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 488
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 566
SONUÇ 644
KAYNAKÇA 688
EKLER 69
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 69
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 777
EK 3: TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 79

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)..... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)..... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)..... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)..... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)..... 10
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 233
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı..... 255
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 277
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı..... 277
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 288
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı 3030
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı..... 30
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi..... 355
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı..... 367
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi 388
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması..... 40
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı 41
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları..... 41
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı..... 422
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi..... 444
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 455
Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması 466
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 477
Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler..... 488
Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 50
Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 51
Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri..... 544
Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 555
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 577
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi..... 585
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi..... 599
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Şekil 7: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı..... 17
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı..... 188
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 199
Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 20
Şekil 11:İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı..... 211
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 222
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu..... 244
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 266
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı..... 299
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 311
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları..... 322
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 322
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 333
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 344
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı..... 366
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 377
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 399
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 499
Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı..... 499
Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı 51
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 522
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 533
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 61
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 62

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Çorum ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 52,9; İstihdam Oranı yüzde 48,9 ve İşsizlik Oranı yüzde 5,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Çorum ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha iyi durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Çorum ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 16 bin 408'dir. Bu sayının yüzde 47,89'u kadınlardan, yüzde 52,11'i de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Çorum ilinde 10 bin 141 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 4 bin 140 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 32,4'ini kadınlar, yüzde 67,6'sını ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) olmuştur. Çorum İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 99,81'i bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel) ve Makineci (Dikiş) meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Çorum İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 444 olup 396 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Çorum ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 19 bin 062 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 14 bin 513 çalışan erkeklerden, 4 bin 548 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 76,90,kadınların ise yüzde 23,10'u İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 48 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 135'dir. Çorum ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile Hizmet ve Satış Elemanlarıdır.

Çorum ilinde açık iş oranı yüzde 1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Çorum ili açık iş oranı bakımından 0,2 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2 İmalat sektörüdür. Çorum ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 24'dür. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 7,6 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. Çorum ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş),Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı), Tuğla İmal İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Gaz Altı Kaynakçısı, Ütücü, Konfeksiyon İşçisi, Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik), Kalite Kontrolcü-Tekstil ve Beden İşçisi (Genel)'dir.

Çorum ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 60'ı eleman temininde güçlük çekmektedir. Çorum ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 39,4'ü söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Çorum ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Tuğla İmal İşçisi ve Ayakkabı İmal İşçisi (Sayacı) meslekleri takip etmektedir. Çorum ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Çorum ilinde işverenlerin yüzde 12,9'u istihdamın artacağını öngörmüştür. Buna göre Çorum ili Türkiye genelinin altında kalmıştır.

GİRİŞ

Çorum İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Çorum İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Çorum ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Çorum ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Tokat, Samsun, Amasya ve Çorum TR83 bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Çorum ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	53,4	49,4	7,5
2009	56,1	52,5	6,3
2010	51,4	48,1	6,5
2011	55,2	52,6	4,7
2012	49,9	47,4	5,1
2013	52,0	48,9	5,9

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Çorum ili için TÜİK' in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı

da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

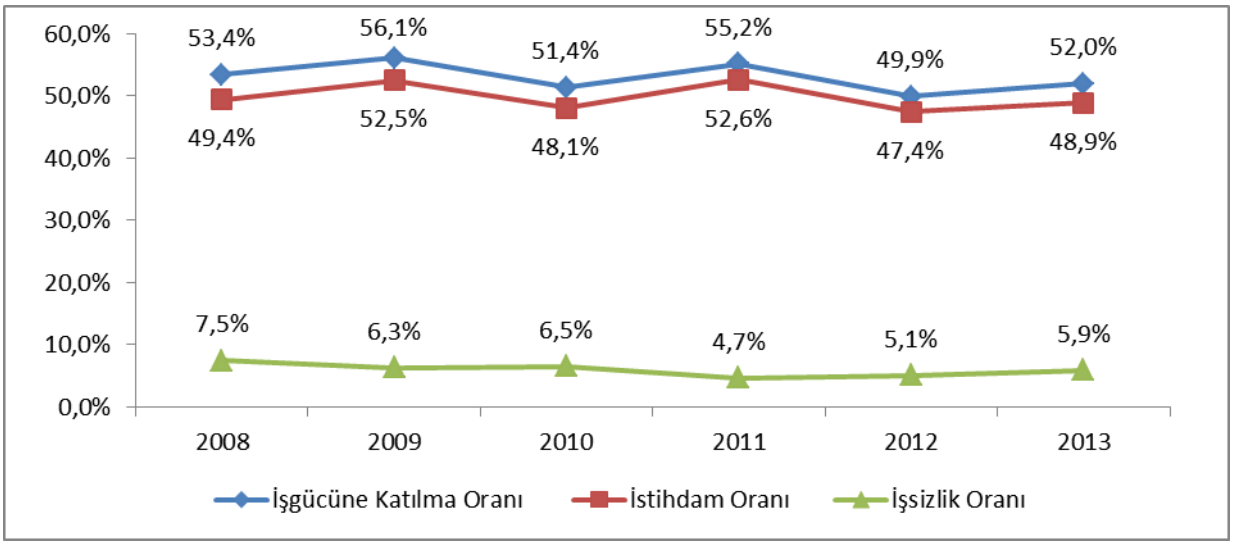

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2009 yılında %56,1ile en yüksek değere ulaşmış olmasına rağmen 2011-2012 yılları arasında sert bir düşüş yaşayarak 2012 yılı sonunda % 49 seviyelerine kadar gerilemiştir. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun nispeten dengeli olduğu görülmektedir. Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden istihdam oranı ise 2008-2013 yıllarında dengeli bir seyir izlemektedir. İstihdam oranı 2011 yılında % 52,6 ile en yüksek değere ulaşırken, 2012 yılında 5 puanlık bir azalışla % 47 oranına kadar düşmüştür.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise işsizlik oranı 2008-2011 yıllarında azalma eğilimi gösterirken, 2012 yılından itibaren artış göstererek 2013 yılının sonunda % 5,9'u görmüştür. Bu oran Türkiye genel işsizlik oranının oldukça altında olduğunu göstermektedir. Bu oranlar diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Çorum ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun istihdam oranıyla birlikte dengeli bir artış gözlenmektedir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında özellikle küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle, işsizlik oranında ufakta olsa bir artış gözlemlense de genel anlamda dengeli bir şekilde seyretmektedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Çorum ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

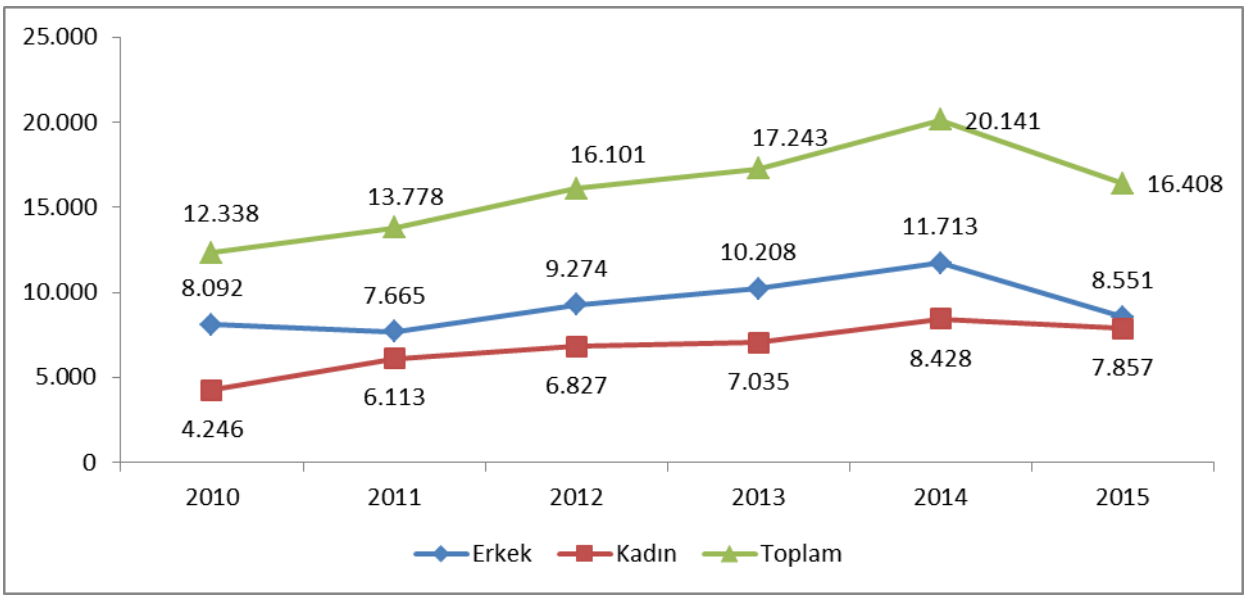

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Çorum ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 12 bin 338 kişinin 8 bin 92'si erkeklerden, geri kalan 4 bin 246 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 16 bin 408 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 4 bin 246 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 85 oranında artışla 7 bin 857'ye yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Çorum işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	4195
Büro Memuru (Genel)	1126
Temizlik Görevlisi	926
Satış Danışmanı	625
Sekreter	563
Beden İşçisi (Temizlik)	543
Çaycı	383
Ön Muhasebeci	319
Aşçı	261
Kamyonet Şoförü	255
Diğer Meslekler	2067
Toplam	16408

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Çorum ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Büro Memuru (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Çorum ilinde Kuruma kayıtlı 5 bin 321 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği temizlik görevlisi, satış danışmanı ve sekreter takip etmiştir. Tablonun ilk sırasında yer alan Beden işçisi (Genel) mesleğinde çalışanların daha çok sezonluk tuğla ve kiremit imalatı yapılan firmalarda çalıştığı gözlemlenmiştir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

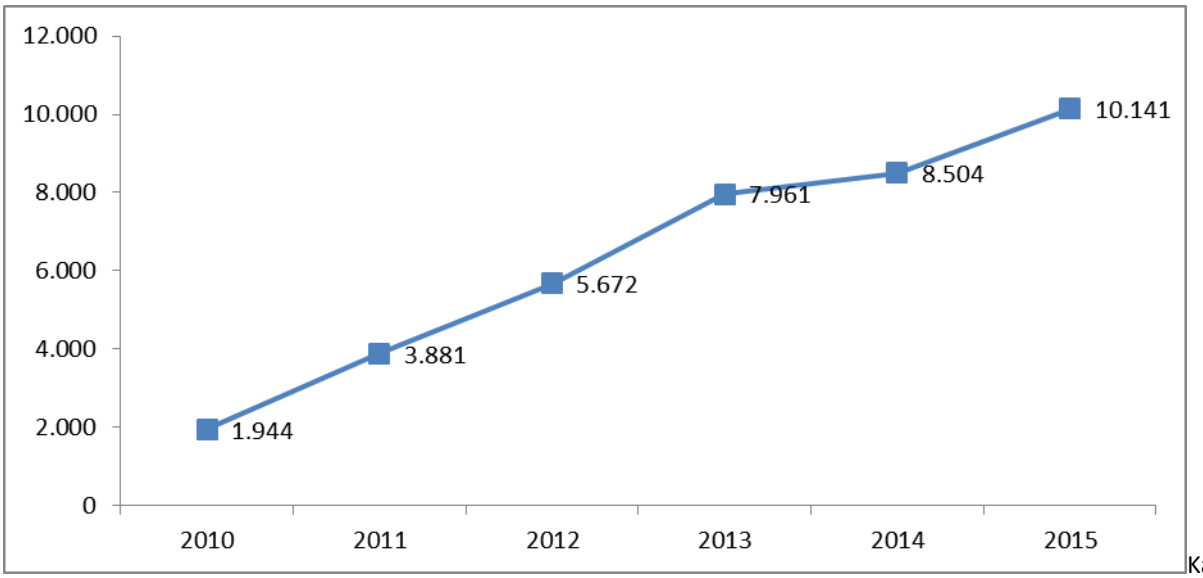

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 944 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 10 bin 141 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	3999
Ayakkabı İmalatçısı	809
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	544
Temizlik Görevlisi	429
Satış Danışmanı	307
Makineci (Dikiş)	303
Gaz Altı Kaynakçısı	293
Konfeksiyon İşçisi	231
Garson (Servis Elemanı)	171
Büro Memuru (Genel)	165
Diğer Meslekler	2890
Toplam	10141

Kaynak: İŞKUR

Çorum ilinde 2015 yılında 10 bin 141 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Beden İşçisi (Genel), Ayakkabı İmalatçısı ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri, farklı olarak dördüncü sırada Temizlik Görevlisi yer

almıştır. Daha sonra bu meslekleri Satış Danışmanı, Makineci (Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı ve Konfeksiyon İşçisi meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Çorum ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

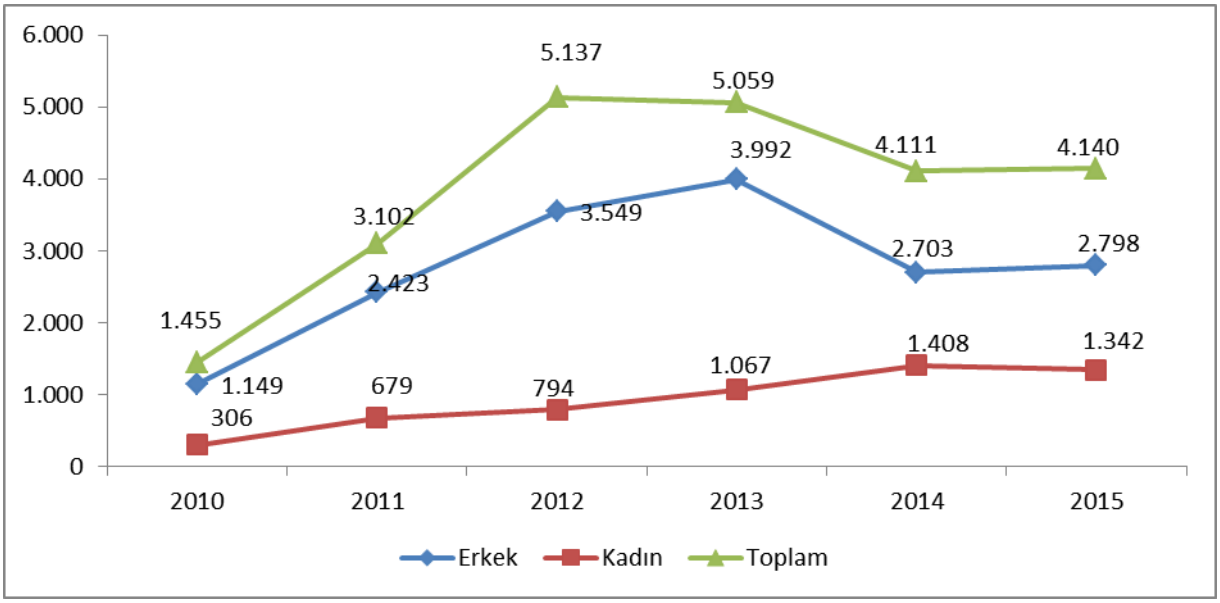

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 455 olan Çorum ilinde işe yerleştirilen bin 149'u erkeklerden, 306 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2014 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılına değin istikrarlı bir seyir göstermiştir. 2015 yılında Çorum ilinde 4 bin 140 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 67,6'sını erkekler, yüzde 32,4'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	2085
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	242
Ayakkabı İmalatçısı	227
Güvenlik Görevlisi	114
Konfeksiyon İşçisi	103
Gaz Altı Kaynakçısı	93
Makineci (Dikiş)	79
Büro Memuru (Genel)	76
Satış Danışmanı	73
Tuğla İmal İşçisi	63
Diğer Meslekler	985
Toplam	4140

Kaynak: İŞKUR

Çorum ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Çorum ili için sezonluk Tuğla ve Kiremit imalatı yapan firmaların talepleri ve nitelik gerektirmeyen işlere yönelik talepler bu sonucu doğurmuştur. Ayrıca ilimizde 2014 yılından itibaren faaliyet göstermeye başlayan çağrı merkezleri gözle görülür bir istihdam gerçekleştirmiştir. Bunu işe yerleştirme oranlarında da görmekteyiz. . Yine yakın zamanda ilimizde faaliyete başlayan iki ayakkabı firması işe yerleştirme oranlarında kendini göstermekle birlikte, mesleği olmayan iş arayanların Ayakkabı İmalatçısı mesleğinde yetişmelerini sağlamaktadır. Bu meslekleri Güvenlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı ve Tuğla İmal İşçisi meslekleri takip etmektedir

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Çorum ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	96	2189	2158	2291	8	247	2262	4727	176	7411
2014	84	2138	1141	1379	11	307	1236	3824	133	2280
2013	36	806	940	1342	16	421	992	2569	162	1688
2012	132	2542	457	598	20	534	609	3.662	95	1153
2011	96	1825	149	156	20	479	285	2460	14	197
2010	125	2574	39	43	17	422	181	3039	35	333

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 2 bin 262 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 4 bin 727 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 181 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 2 bin 262'lere çıkması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 39 programın açıldığı ve bu programlardan 43 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 2 bin 158 program açılmış ve 2 bin 291 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 96 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 2 bin 189 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2015 yılında 8 program düzenlenmiş ve 247 kursiyere ulaşılmanın yanı sıra eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dâhilinde ise 2015 yılında 176 program düzenlenmiş olup bu programlardan 7 bin 411 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Çorum ilinde 2015 yılında toplam 5 bin 990 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 2 bin 631'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	5990	2631
2014	5477	2394
2013	4207	1824
2012	3214	1384
2011	2227	1360
2010	1898	1238

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	603
Büro Memuru (Genel)	93
Makineci (Dikiş)	91
Satış Danışmanı	89
Temizlik Görevlisi	86
Şoför-Yük Taşıma	60
Ön Muhasebeci	58
Konfeksiyon İşçisi	55
Kamyonet Şoförü	48
Sekreter	42
Diğer Meslekler	1406
Toplam	2631

Kaynak: İŞKUR

Çorum ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer

almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Büro Memuru (Genel) mesleğinde 93 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bu sayı 603 olarak gerçekleşmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Çorum ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Çorum ilinde 444 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 42 bin 709 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Çorum ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Çorum ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	İşyeri Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6
İmalat	149
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	3
İnşaat	39
Toptan ve Perakende Ticaret	99
Ulaştırma ve Depolama	16
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	22
Bilgi ve İletişim	3
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22
Eğitim	13
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	2
Diğer Hizmet Faaliyetleri	9
Genel Toplam	**397**

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Çorum ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde %37,5'i İmalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün Çorum ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü Çorum ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda Çorum ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde %25'i bu sektörde bulunmaktadır. Çorum ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya Toptan Ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü 3'er işyeri ile karşımıza

çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Çorum ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

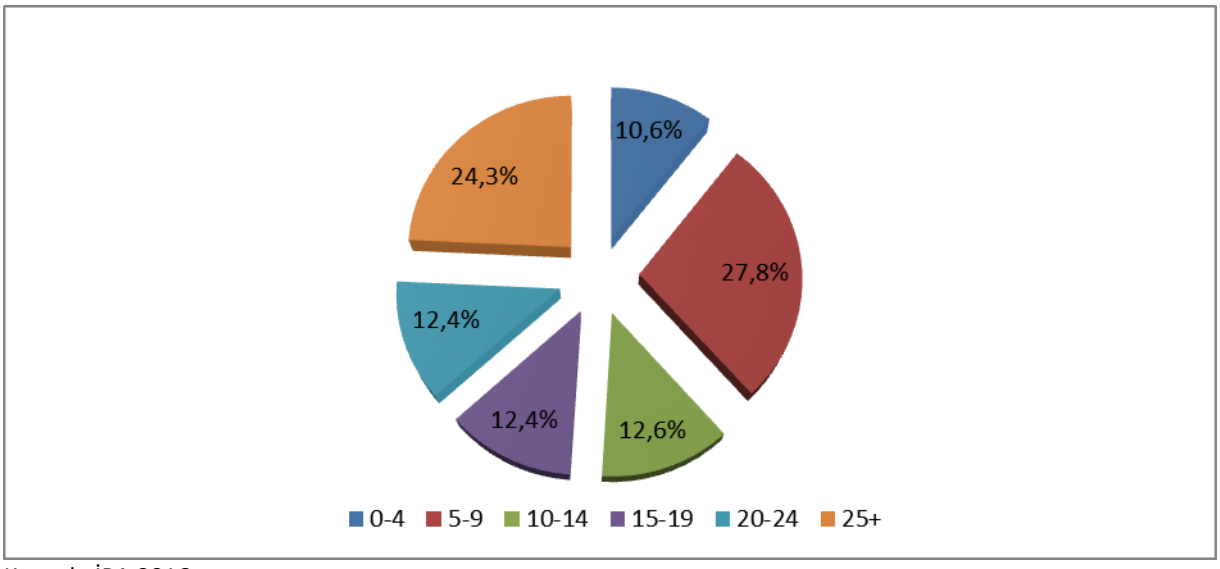

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Çorum ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 27,8'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 12,6'dir. İşyerlerinin % 24,3'ü 25 yaş ve üzerindedir. Yaklaşık her 4 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

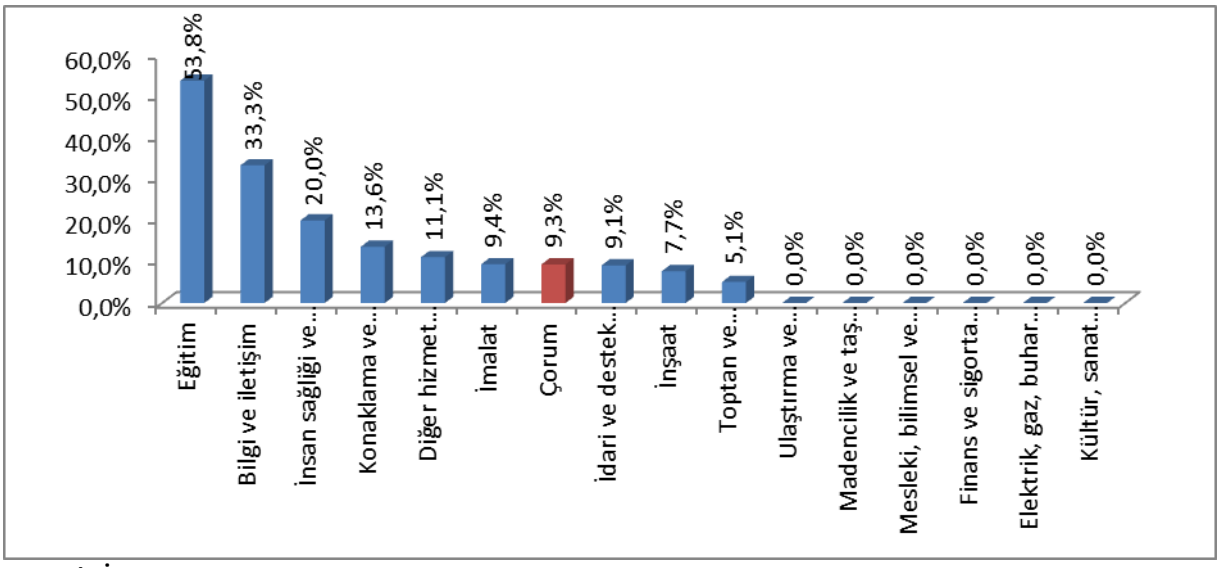

Kaynak: İPA 2016

Çorum Eğitim sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 53,8'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Çorum ili genelinde bu oran yüzde 9,3 olarak gerçekleşmiştir. Çorum ilinde ikinci sırada Bilgi ve İletişim sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 20 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü gelmektedir. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve Madencilik ve Ulaştırma gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

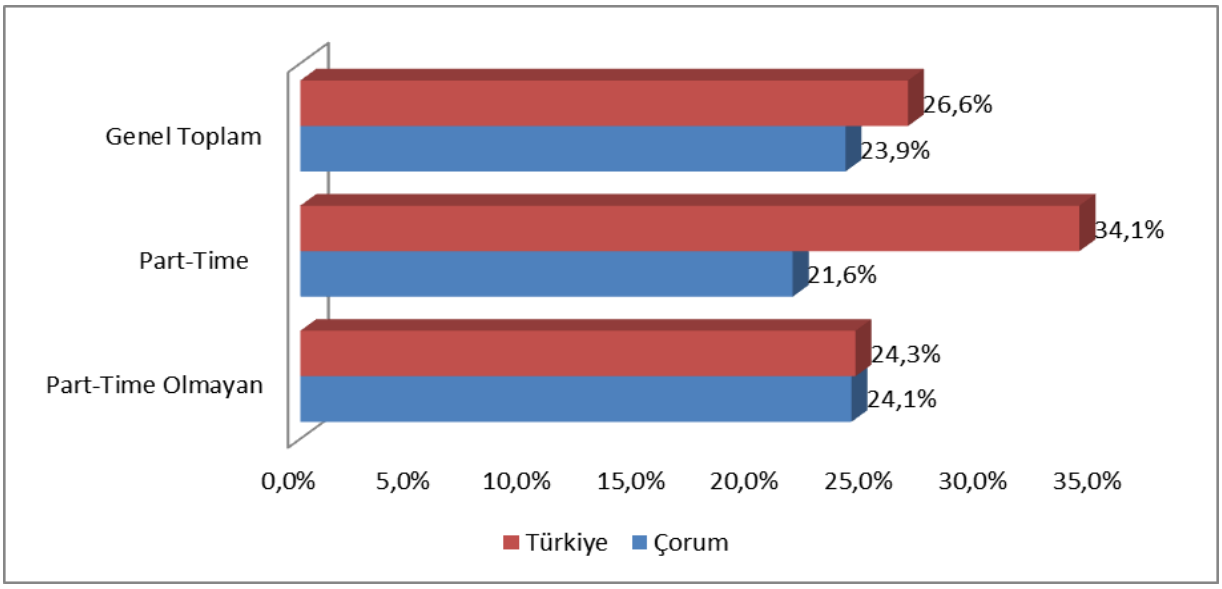

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Çorum ilinde bu oran yüzde 23,9 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Çorum ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 21,6 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 24,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Çorum ilinde part-time çalışma kadın istihdamında Türkiye genelinin altında kalmıştır.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

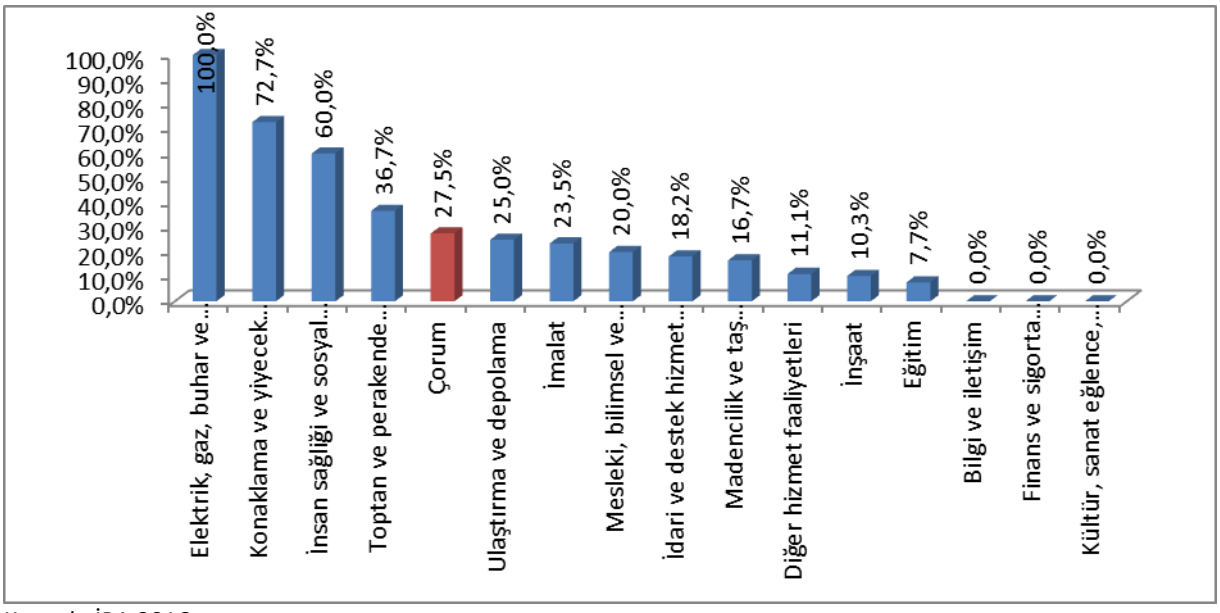

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde işyerlerinin yüzde 27,5'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Çorum ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması verilen hizmetin şekli etkili olmuştur. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. .

Çorum ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

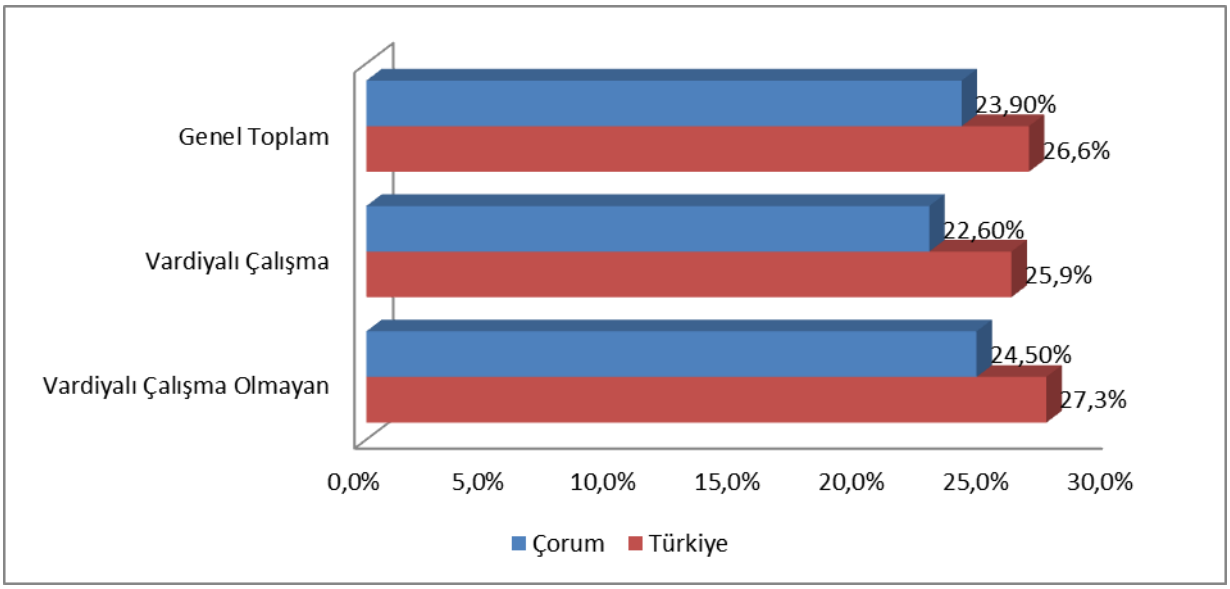

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 22,6'sı kadın, yüzde 77,4'ü ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 24,5'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Çorum ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 23,9'unun kadınlardan oluşmasıdır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,9 puan farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Çorum ilinde çok daha fazla belirgindir.

Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

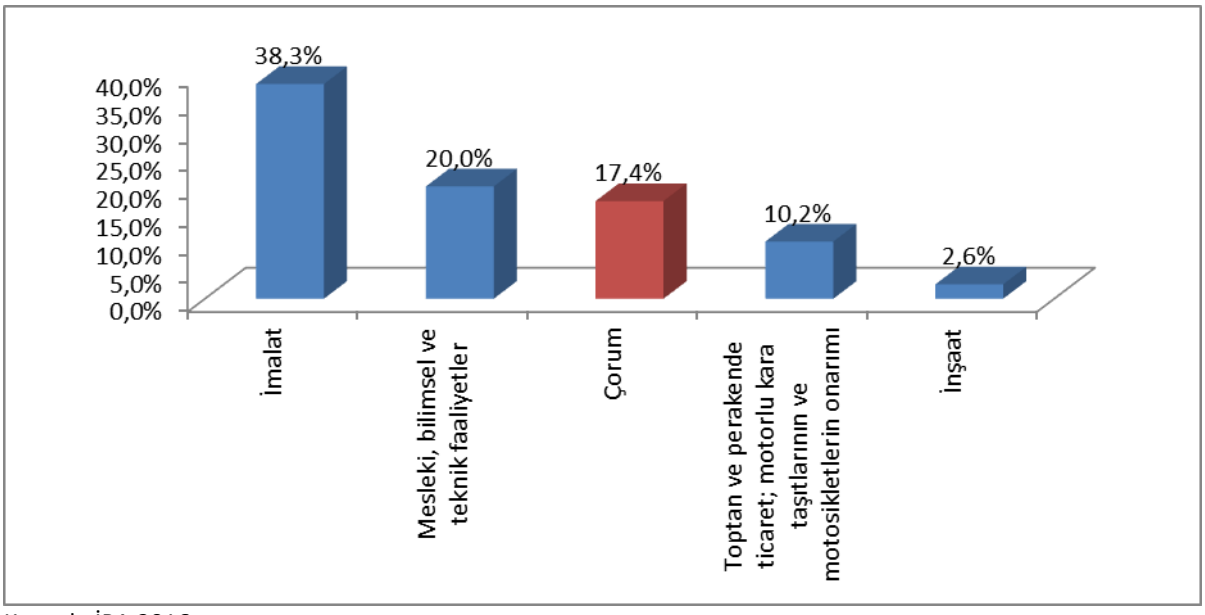

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 38,3'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 20 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Çorum ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Çorum ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 38,3 ile İmalat ve yüzde 20 ile de Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, Çorum ili için Makine, Tekstil ve Ayakkabı İmalat sektörlerinin etkisini büyük ölçüde görmekteyiz. Çorum ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

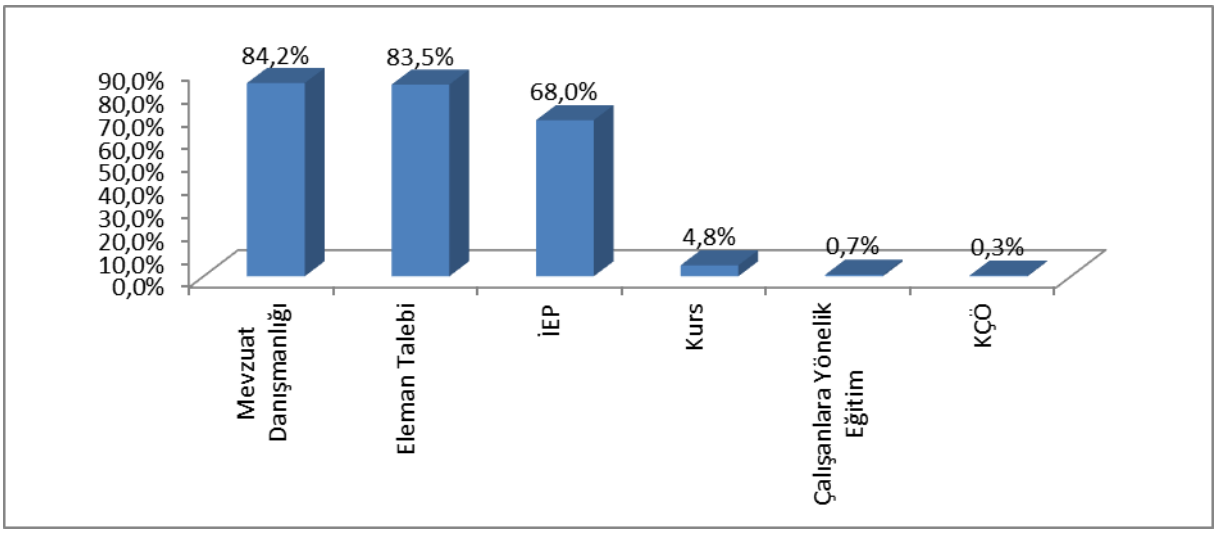

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 73,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Çorum ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan mevzuat danışmanlığı noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 84,2'si İŞKUR'dan Mevzuat Danışmanlığı hizmetinde bulunmuşlarken yüzde 83,5'i Eleman Talebi alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Çorum ilinde yüzde 68 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

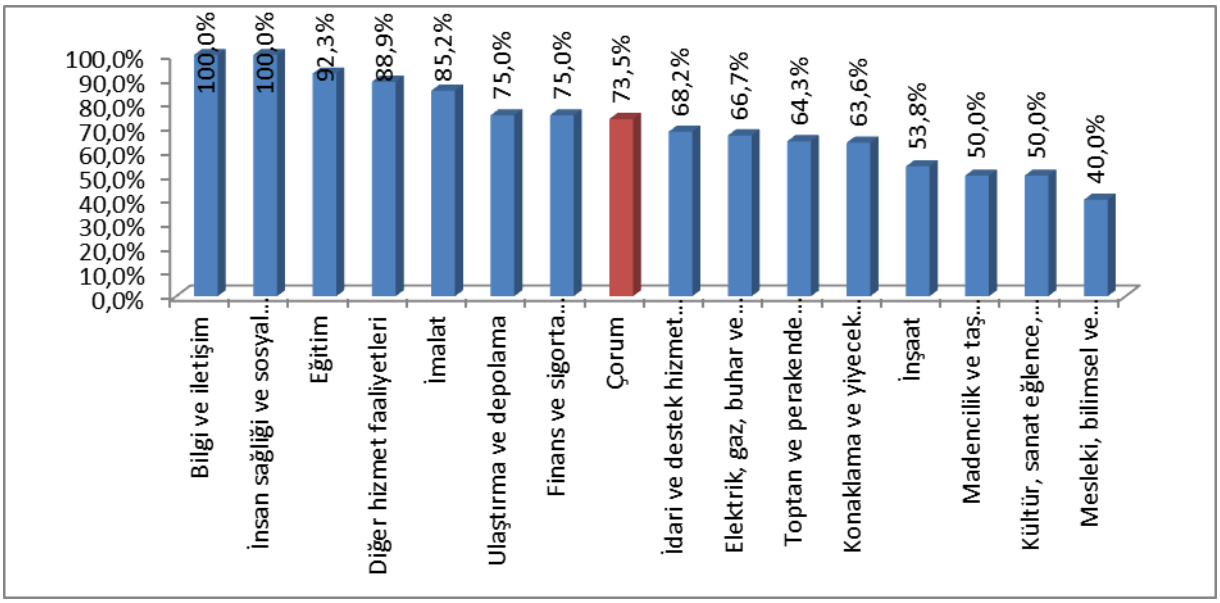

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Çorum ilinde Bilgi ve İletişim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
İmalat	0,8%	92,9%	56,7%	0,0%	7,1%	77,2%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	0,0%	57,1%	66,7%	0,0%	0,0%	95,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	0,0%	88,9%	71,4%	0,0%	4,8%	85,7%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	66,7%	75,0%	0,0%	0,0%	91,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	92,9%	92,9%	0,0%	0,0%	92,9%
Bilgi ve İletişim	0,0%	66,7%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	33,3%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	73,3%	73,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Eğitim	0,0%	66,7%	91,7%	0,0%	0,0%	91,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12,5%	62,5%	87,5%	12,5%	25,0%	75,0%
Genel Toplam	**0,7%**	**83,5%**	**68,0%**	**0,3%**	**4,8%**	**84,2%**

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründeki işyerlerinin tamamının İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi hem işbaşı eğitim programı hizmetinden hem de mevzuat danışmanlığı alanındaki hizmetinden faydalanmışlardır.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründeki işyerleri ise hem eleman talebi hem de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin tamamı işbaşı eğitim programından faydalanmak için İŞKUR ile temasa geçmişlerdir.

Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörünün eleman talebi olmamasına rağmen işbaşı eğitim programı ve mevzuat danışmanlığından bütün sektörün faydalandığı gözlemlenmektedir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Çorum ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

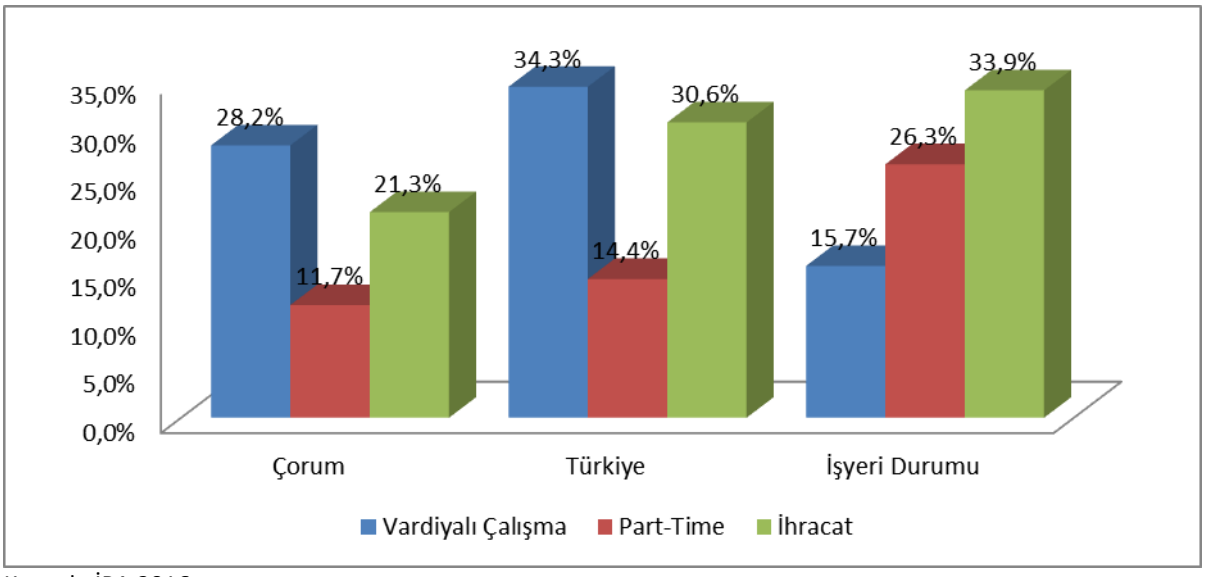

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Çorum ilinde ise bu oran yüzde 28,2 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Çorum ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 15,7'si vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Çorum ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma vardır. Fakat ihracat oranının daha az olduğu gözlemlenmektedir. Ancak part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

Çorum ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Çorum ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 42 bin 709 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 31 bin 941 çalışan erkeklerden, 10 bin 769 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	175	6	181
İmalat	8596	2581	11177
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	47	15	62
İnşaat	1027	121	1148
Toptan ve Perakende Ticaret	2198	631	2830
Ulaştırma ve Depolama	658	101	759
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	374	143	517
Bilgi ve İletişim	119	21	140
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	70	34	104
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	53	42	95
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	386	82	468
Eğitim	177	129	306
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	260	415	675
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	27	3	30
Diğer Hizmet Faaliyetleri	346	224	570
Genel Toplam	**14513**	**4548**	**19062**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Çorum ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Çorum ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 59,2 oranında, kadınlarda ise yüzde 56,7 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 40,8'lik ve yüzde 43,3'lük oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 58,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

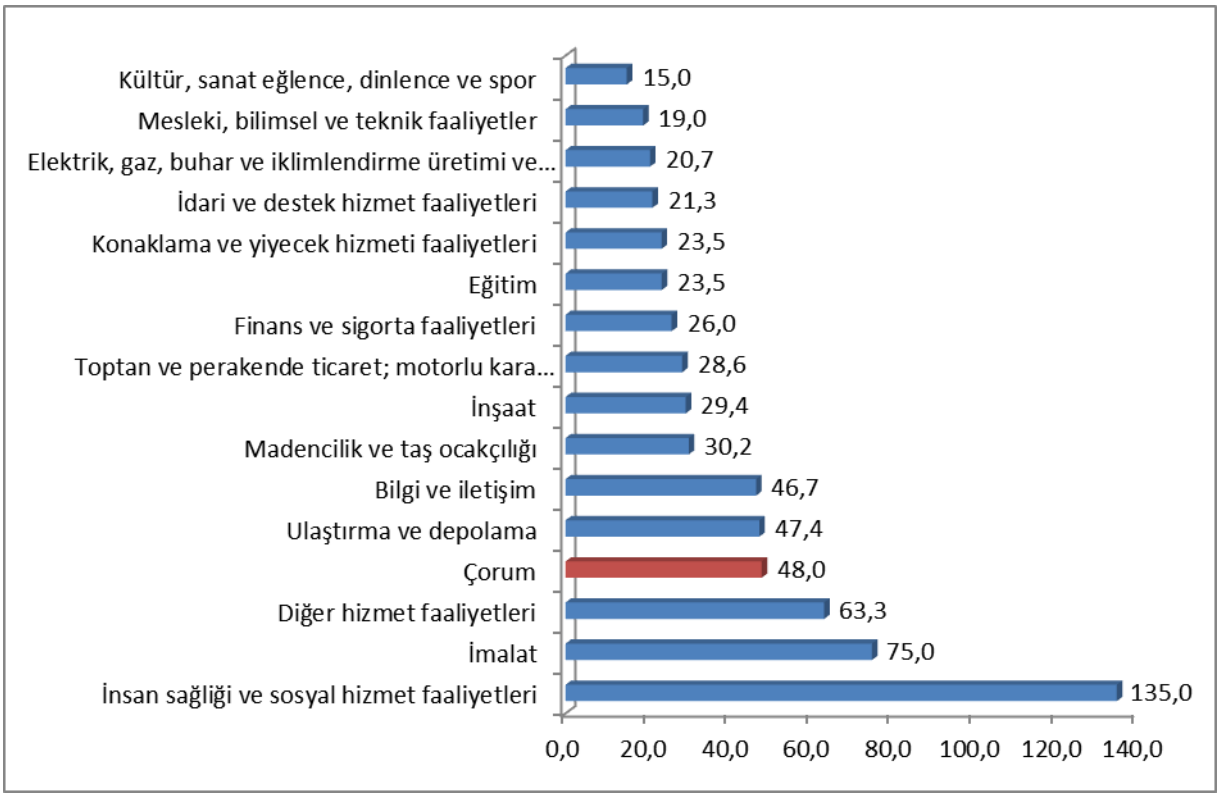

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Çorum ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 48 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 135; ikinci sırada bulunan İmalat sektöründe 75 kişi ve üçüncü sırada bulunan Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe 63,3 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	966	676	1643
Hizmet ve Satış Elemanları	1346	552	1898
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1690	640	2330
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	97	0	97
Profesyonel Meslek Mensupları	655	410	1065
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3928	427	4355
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1109	206	1315
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	4384	1589	5973
Yöneticiler	338	47	385
Genel Toplam	**14513**	**4548**	**19062**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 31,3'ü, erkek çalışanların yüzde 30,2'si ve kadın çalışanların yüzde 34,9'u bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 22,8 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 72,5 oranında erkeklerin, yüzde 27,5 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Çorum ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	1438	799	2237
5-9	2815	1142	3957
10-14	1480	537	2017
15-19	1509	307	1816
20-24	1981	1013	2993
25+	5290	751	6041
Genel Toplam	**14513**	**4548**	**19062**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında azalma meydana gelmiştir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 35,7'si kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 28,8; 10-14 yaş için yüzde 26,6; 15-19 yaş için yüzde 21,3 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 33,8 ile biraz daha yüksek olmakla birlikte 25+ yaş için yüzde 12,4 olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 24,3'dür. Ancak toplam işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 31,7'si 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Çorum ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Erkeler arasında ilk iki meslekte Tuğla imal işçisi ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Yine kadınlarda da ikinci sırada, erkeklerde olduğu gibi İmalat sektörünün il genelindeki öneminden dolayı Tuğla İmal İşçisi mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Tuğla İmal İşçisi	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Beden İşçisi (Genel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Tuğla İmal İşçisi
Tuğla ve Kiremit Presçisi (elle)	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Fırın İşçisi (Tuğla, Kiremit ve benzeri İnşaat Elemanları)	Kalite Kontrolcü-Tekstil	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	Tuğla ve Kiremit Presçisi (elle)
Gaz Altı Kaynakçısı	Ön Muhasebeci	Temizlik Görevlisi
Pazarlamacı	Büro Memuru (Genel)	Fırın İşçisi (Tuğla, Kiremit ve benzeri İnşaat Elemanları)
Servis Şoförü (Okul)	Aşçı	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Makineci (Dikiş)	Hemşire	Ön Muhasebeci
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Ütücü	Gaz Altı Kaynakçısı

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran İlk sıradaki meslek Makineci (Dikiş) ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Tuğla İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Çağrı Merkezi

Müşteri Temsilcisi, Tuğla ve Kiremit Presçisi (elle), Temizlik Görevlisi ve Fırın İşçisi (Tuğla, Kiremit ve benzeri İnşaat Elemanları) olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

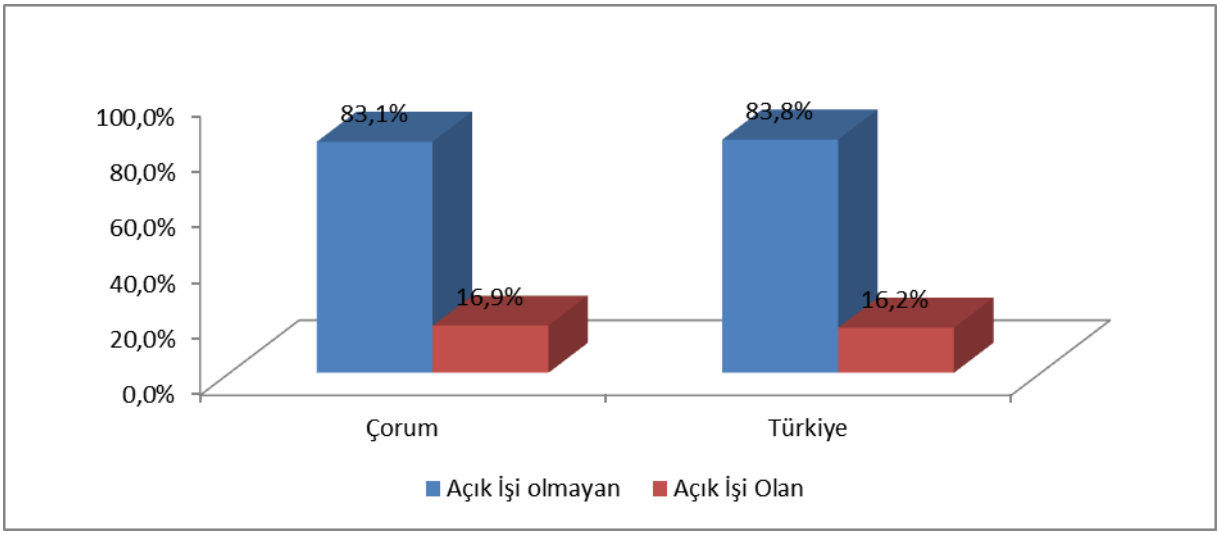

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 16,9'unda açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre yüksek olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Çorum ilinde 67 işyerinden 330 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	230
İnşaat	6
Toptan ve Perakende Ticaret	53
Ulaştırma ve Depolama	2
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	28
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8
Eğitim	2
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1
Genel Toplam	**330**

Kaynak: İPA 2016

Çorum ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 330 kişilik açık işin yüzde 69,7'sine tekabül eden 230 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	2,0%	17,4%
İnşaat	0,5%	7,7%
Toptan ve Perakende Ticaret	1,8%	24,5%
Ulaştırma ve Depolama	0,3%	12,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5,1%	31,8%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1,7%	9,1%
Eğitim	0,6%	15,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,1%	20,0%
Genel Toplam	**1,7%**	**16,9%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Çorum ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki her 2 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır. Bu sektörü yüzde 24 ile toptan ve Perakende Ticaret sektörü ve yüzde 20 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektörlerdeki her 3 işyerinden 1'inde açık iş mevcuttur.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

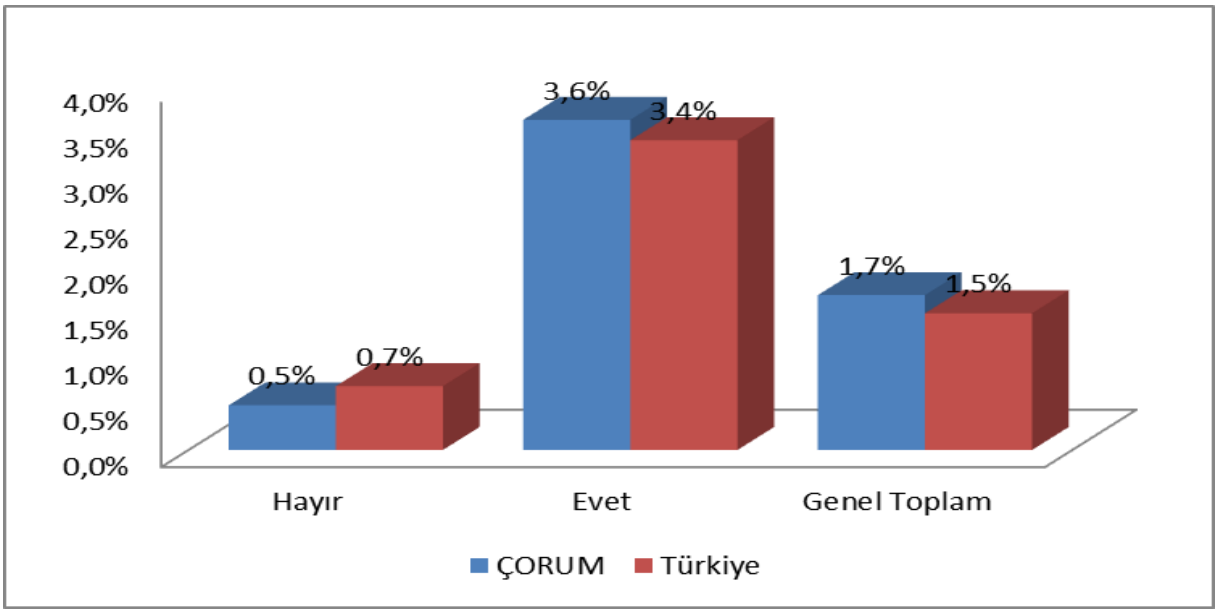

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,6; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Çorum ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

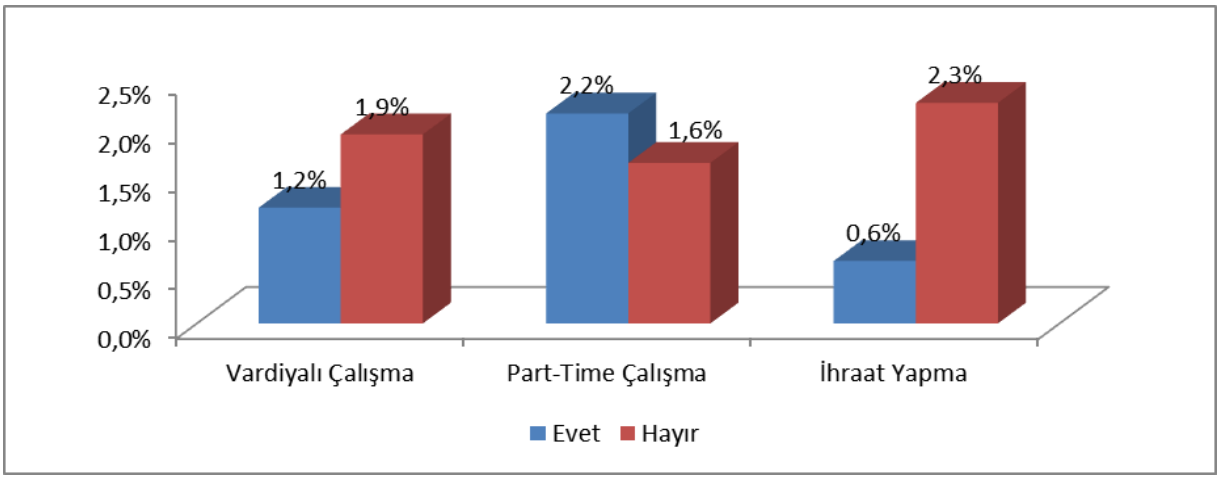

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,2, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,9 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 2,2, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,6'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 0,6, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,3 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

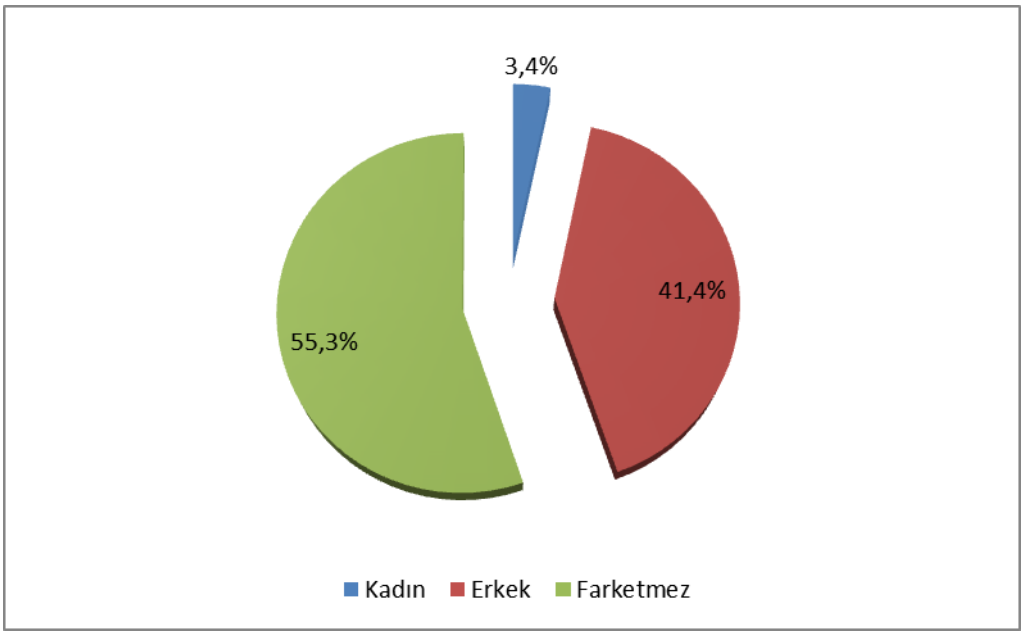

Kaynak: İPA 2016

Şekil 18'de ise Çorum ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 41,4'ünde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 3,4 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 55,3 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

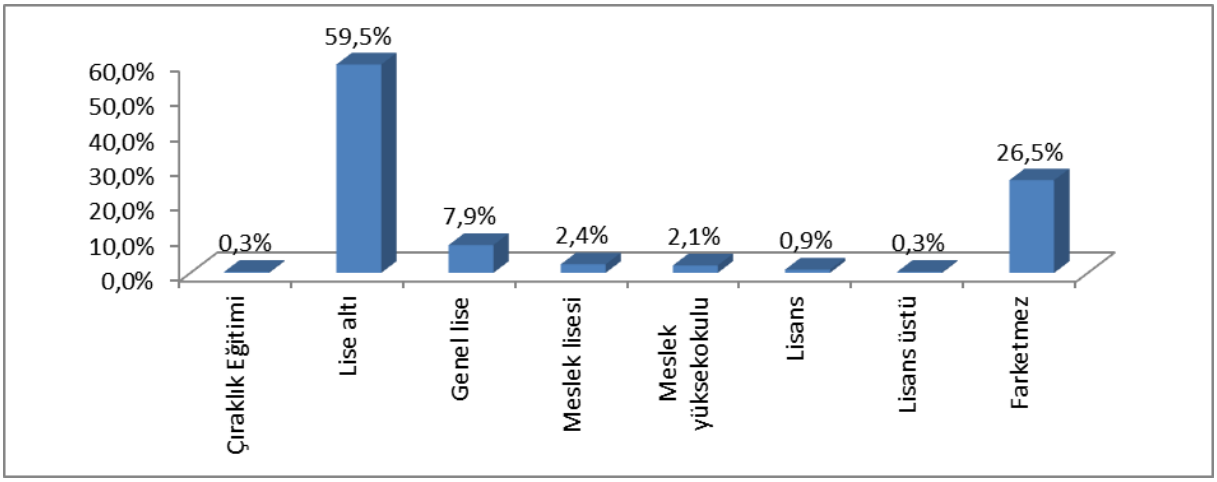

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Çorum ilindeki açık işlerin yüzde 59,5'inde işverenler asgari lise altı işgücü talep etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise genel lise seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin yarısından fazlasını lise altı ve genel lise mezunları oluşturmaktadır. Yani işverenler vasıf gerektirmeyen mesleklerde lise altı, ara eleman olarak çalıştırılacak mesleklerde ise genel lise seviyesi tercih etmektedir.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

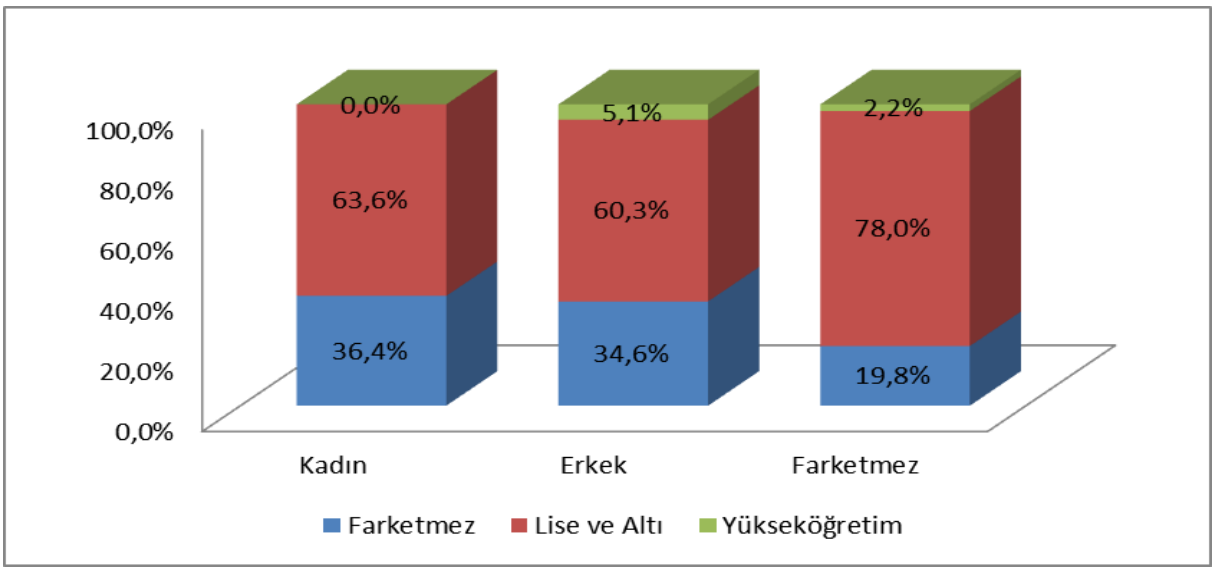

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüldüğü üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için bir talepte bulunulmamıştır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde Yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha azdır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Çorum ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
İmalat	16,8%	72,5%	10,8%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
İnşaat	57,1%	42,9%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	81,0%	14,3%	4,8%
Ulaştırma ve Depolama	42,9%	57,1%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	9,1%	90,9%	0,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	98,1%	1,9%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	33,3%	66,7%	0,0%
Genel Toplam	**17,4%**	**74,1%**	**8,5%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, Eğitim sektörü ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetlerdir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki açık işlerin yüzde 81 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin daha çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise inşaat sektörü olmuştur. İnşaat sektöründeki açık işlerin yüzde 57,1'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 42,9'unda da lise ve altı seviyesi talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Gayrimenkul

Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

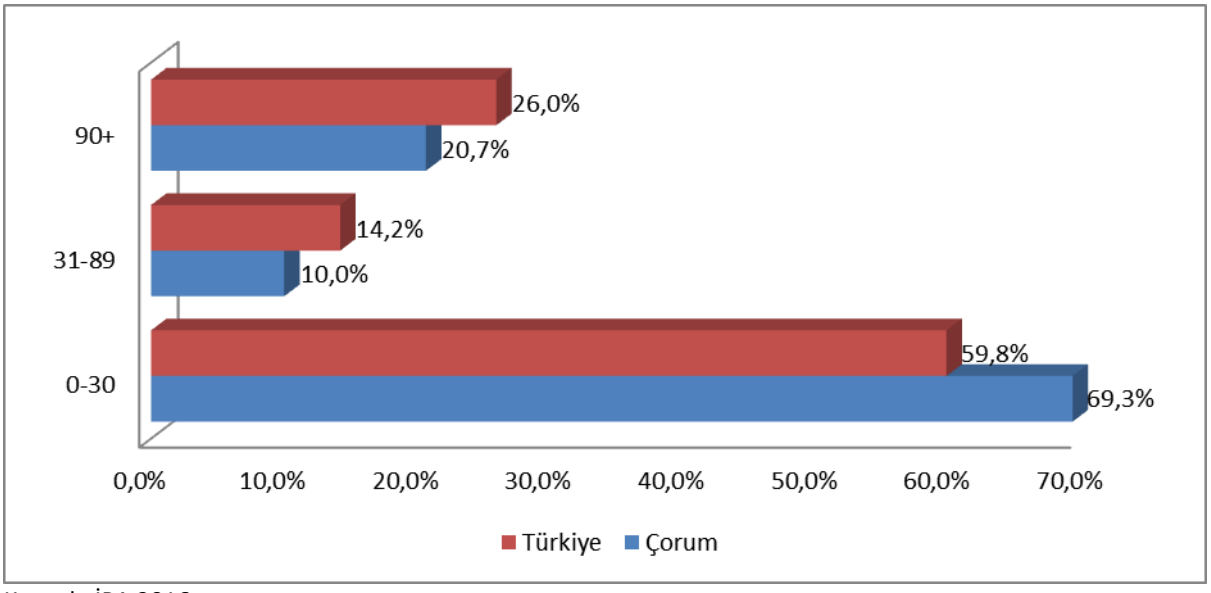

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Çorum ilinde açık işlerin yüzde 69,3'ü 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 10'dur. Bu oran da Türkiye geneline göre düşük gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında yine bu oranın Türkiye genelinin altında kaldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	63,7%	64,8%	73,1%	69,3%
31-89	18,2%	15,4%	5,5%	10,0%
90+	18,2%	19,8%	21,4%	20,7%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 64,8 oranında gerçekleşmiştir. Kadın işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 63,7, herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmayan açık işlerdeki oran ise yüzde 73,1 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi

bulunmazken erkeklerde yüzde 18,2 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde erkekler kadınlara nazaran daha ön plandadır. Fakat en yüksek oranda herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmamış açık işlerde yüzde 21,4 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

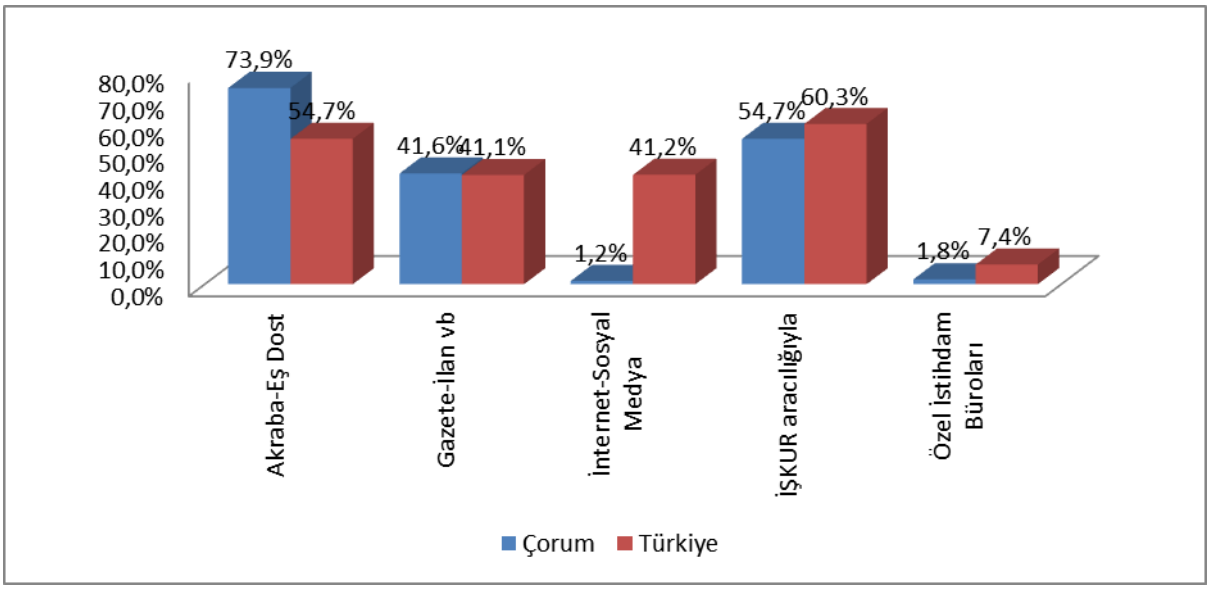

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Çorum ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Çorum ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 73,9 gibi büyük bir oranı Akraba-Eş Dost kanalı kullanılmıştır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 54,7 olarak gerçekleşmiştir. Çorum ilinde işverenler daha çok Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmıştır. Bunun nedeni Çorum'da daha çok küçük işletmelerin ve aile şirketlerinin çok olmasıdır.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lise altı	76,5%	30,6%	1,0%	45,4%	3,1%
Genel lise	88,5%	73,0%	3,8%	76,9%	0,0%
Meslek lisesi	25,0%	62,5%	0,0%	100,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	71,4%	28,6%	14,4%	71,5%	0,0%
Lisans	66,7%	66,7%	0,0%	100,0%	0,0%
Lisansüstü	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Farketmez	67,8%	56,3%	0,0%	63,2%	0,0%
Genel Toplam	**73,9%**	**41,6%**	**1,2%**	**54,7%**	**1,8%**

Kaynak: İPA 2016

Lise altı eğitim düzeyi haricinde talep verilen açık işlerde özel istihdam büroları hiç kullanılmazken daha çok İŞKUR kanalları kullanılmıştır. Lise altı seviyelerinde de daha çok Akraba-Eş-Dost aracılığı ile eleman temini yoluna gitmişlerdir. Genel lise talebinde ise İŞKUR yüzde 76,9, Meslek yüksekokulu talebinde ise yüzde 71,5; lise altı talebinde ise yüzde 45,4 oranında talep almıştır. Görüldüğü üzere eğitim seviyesi arttıkça oranlar yükselmekteyken lisans seviyesine gelindiğinde bu oran en yüksek seviyesine ulaşmış ve bu eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin yüzde 100'ünde İŞKUR kullanılmıştır. Ayrıca bu oran göstermektedir ki; lisans seviyesinde talep edilen açık işler içinde en yüksek oranda kullanılmış olan arama kanalı İŞKUR'dur. Bir diğer ifadeyle daha nitelikli ve yüksek eğitim derecesine sahip işgücünü istihdam etmek isteyenler ağırlıklı olarak İŞKUR'u tercih etmektedir.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla Akraba-Eş Dost arama kanalı olarak kullanmaktayken özel istihdam büroları ve İnternet-Sosyal Medya arama kanalı hiç tercih edilmemiştir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

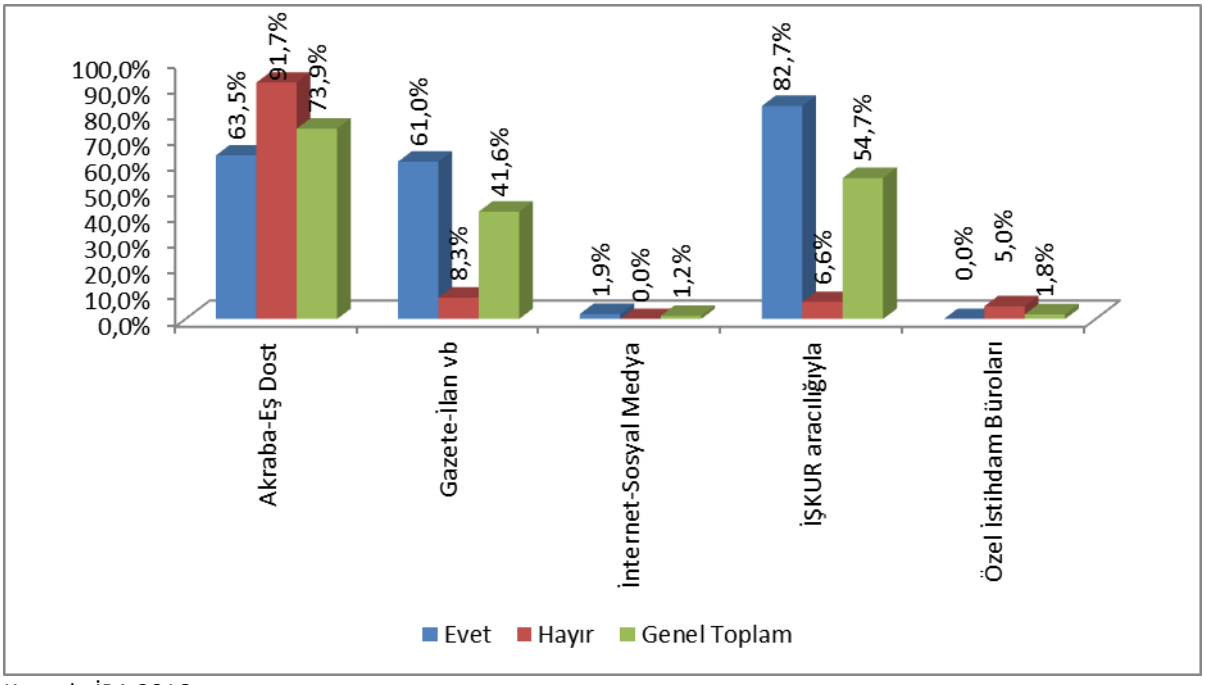

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 82,7 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 6,6'te kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için Akraba-Eş-Dost kanalını yüzde 63,5 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde Akraba-Eş-Dost kanalı yüzde 91,7 gibi büyük bir oranda kullanılmıştır

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	6	1	*	1
İletişim ve İfade Yeteneği	2	4	4	4	1	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	2	2	2	3	3
Takım Çalışması	4	3	3	3	2	4
Proje Tabanlı Çalışma	5	9		9		5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	5	*	5	*	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	9	6	7	7	*	7
Bilgisayar kullanımı	7	7	1	6	*	8
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	8	8	5	8	*	9
Yabancı Dil	*	*	*	*	*	10

Kaynak: İPA 2016

*Bu hücrede veri bulunmamaktadır

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Çorum ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. Bunun nedeni Çorum ilinde İmalat ağırlıklı sektörlerin fazla olmasıdır. İkinci sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği ve daha sonra Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması, Proje Tabanlı Çalışma, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Satış ve Pazarlama becerisi, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) gelmektedir.

Fiziki ve Bedensel Yeterlilik sadece İnternet-Sosyal Medya arama kanalı için ilk sırada değil altıncı sırada yer almıştır. Diğer bütün arama kanallar için bu beceri hep ilk sırada yerini almıştır.

İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise yabancı dil becerisi dışında bütün beceriler talep edilmekte olup sadece bu becerinin istenmemesi dikkat çeken bir husustur.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	15
Hizmet Ve Satış Elemanları	48
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	27
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	8
Profesyonel Meslek Mensupları	3
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	79
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6
Genel Toplam	**330**

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 24'dür. İkinci sırada ise Hizmet Ve Satış Elemanları bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Çorum ili için tespit edilen yüzde 1 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 7,6 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Hizmet ve Satış Elemanları ile Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,9%
Hizmet Ve Satış Elemanları	2,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	7,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,3%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2,3%
Genel Toplam	**1,7%**

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Yöneticiler meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı olarak tabloda yer almamıştır.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Profesyonel Meslek Mensupları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları yer almaktadır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	36,3%	3,0%	3,9%	4,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	54,7%	14,0%	12,7%	14,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9,0%	11,0%	6,0%	8,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	5,9%	0,0%	2,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,7%	1,1%	0,9%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	35,2%	17,0%	24,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	4,4%	0,0%	1,8%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	25,7%	59,3%	43,4%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 54,7 oranında Hizmet Ve Satış Elemanları; yüzde 36,3 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 9 oranında Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 25,7'si bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerde büyük oranda işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Hizmet ve satış Elemanları ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grupları olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar kullanımı ikinci sırada

fiziksel ve bedensel yeterlilik gelmiştir. Daha sonra ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları ise sadece Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ilk sırada yer almıştır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar mesleğinde ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkarken; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ise Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisi tercih edilmektedir.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	1	1	*	1	6	1
İletişim ve İfade Yeteneği	3	1	3	*	2	4	3	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	4	5	*	1	2	2	5
Takım Çalışması	6	3	2	*	*	3	5	3
Proje Tabanlı Çalışma	*	*	*	*	*	6	*	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	*	7	*	*	3	5	1	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	5	4	*	*	9		9
Bilgisayar kullanımı	1	8	*	*	*	7	4	8
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	6	6	*	*	8	7	6

Kaynak: İPA 2016

*Bu hücrede veri bulunmamaktadır.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	79,9%	53,3%	13,3%	66,7%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	81,2%	25,1%	2,1%	50,1%	12,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	51,9%	51,8%	0,0%	85,1%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	66,7%	66,7%	0,0%	100,0%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	60,8%	45,6%	1,3%	75,9%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	83,4%	33,4%	0,0%	66,6%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş Dost arama kanalı olmuştur. Akraba-Eş Dost arama kanalının en çok kullanıldığı meslek grubu sadece Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek grubunda açık işlerin yüzde 83,4'ü Akraba-Eş Dost arama kanalı kullanıldığı görülmüştür. Özel İstihdam Bürolarının açık işlerin aranmasında çok az kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması

Meslekler	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Takım Çalışması	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	İletişim ve İfade Yeteneği	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Yabancı Dil	Proje Tabanlı Çalışma	Bilgisayar kullanımı	Satış ve Pazarlama Becerisi
Makineci (Dikiş)	1	5	*	2	4	*	*	3	*	*
Tuğla İmal İşçisi	1	3	*	2	*	*	*	*	*	*
Garson (Servis Elemanı)	4	1	*	2	3	*	*	*	*	*
Gaz Altı Kaynakçısı	2	3	4	5	1	*	*	6	*	*
Ütücü	1	5	*	2	3	*	*	4	*	*
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2	4	3	*	1	*	*	5	*	*
Kalite Kontrolcü-Tekstil	1	*	*	2	*	*	*	3	*	*
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)		1	*	*	*	*	*	*	*	*
Satış Danışmanı	2	7	6	3	4	5	*	*	*	1
Konfeksiyon İşçisi	2	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Kaynak: İPA 2016

*Bu hücrede veri bulunmamaktadır.

Tablo 25'te Çorum ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Makineci (dikiş), Tuğla İmal İşçisi, Ütücü, Kalite Kontrolcü-Tekstil mesleklerinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik İlk sırayı almaktadır. Ayakkabı İmalatçısı (sayacı) ve Garson (Servis Elemanı) mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Takım Çalışması gelmektedir. Gaz Altı Kaynakçısı ve Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) mesleğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmiştir. Satış Danışmanı mesleğinde ise Satış ve Pazarlama Becerisi, Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade yeteneği İlk üç sırayı almıştır.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Satış Danışmanı	Tuğla İmal İşçisi	Makineci (Dikiş)
Sekreter	Gaz Altı Kaynakçısı	Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)
Reyon Görevlisi	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Tuğla İmal İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)	Gaz Altı Kaynakçısı
Bulaşıkçı (Stevard)	Sürütme Ve Yükleme İşçisi	Ütücü
	Motosikletli Kurye	Konfeksiyon İşçisi
	Marangoz	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
	Kasiyer	Kalite Kontrolcü-Tekstil
	Cnc Torna Tezgâhı Operatörü	Beden İşçisi (Genel)

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikişi), Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı),Tuğla İmal İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Gaz Altı Kaynakçısı, Ütücü, Konfeksiyon İşçisi, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Kalite Kontrolcü-Tekstil ve Beden İşçisi (Genel) 'dir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Satış Danışmanı, Sekreter, Reyon Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Kasiyer ve Bulaşıkçı (Stevard)'dır.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Tuğla İmal işçisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik), Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel), Sürütme ve Yükleme İşçisi, Motosikletli Kurye, Marangoz, Marangoz ve Cnc Torna Tezgâhı Operatörü meslekleridir.

Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	1	1
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	2	2
Takım Çalışması	6	2	4	3
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	5	3	5	4
Proje Tabanlı Çalışma		7	3	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme		5	9	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	4	9	6	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	7	8
Bilgisayar kullanımı	3	8	8	9

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik İletişim ve İfade Yeteneği iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci öncelik de İletişim ve İfade Yeteneği becerisi olarak görülmektedir. .

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Çorum ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

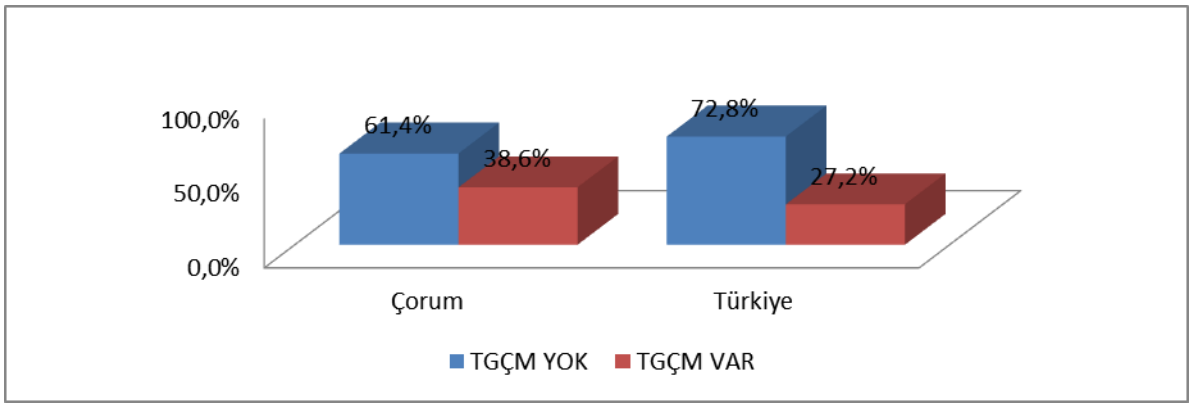

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Çorum ilinde ise 20+ istihdamlı 397 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 153 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 38,6 ile Çorum ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

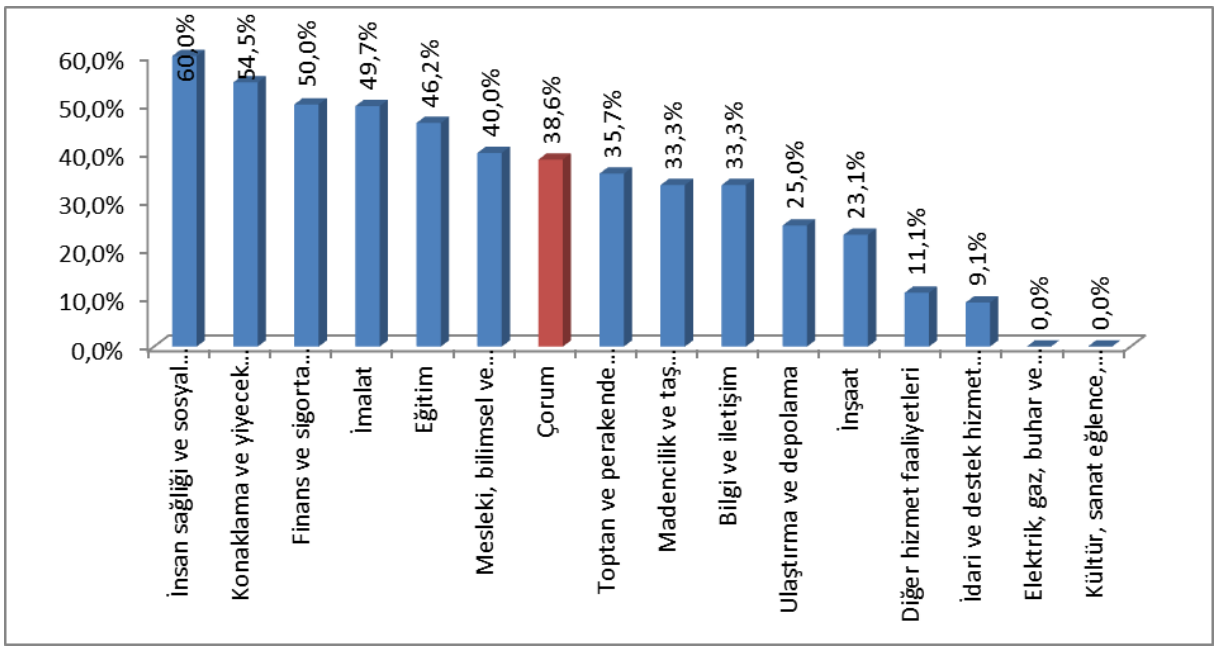

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor ile İdari ve destek Hizmetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek

Hizmeti Faaliyetleri, Finans ve Sigorta ile İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörü, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi Çorum ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	402
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	120
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	34
İnşaat	26
Ulaştırma ve depolama	19
Eğitim	14
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7
Madencilik ve taş ocakçılığı	6
Finans ve sigorta faaliyetleri	6
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2
Bilgi ve iletişim	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Genel Toplam	**641**

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde 641 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Çorum ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 81'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Çorum ilinde toplam çalışanların yüzde 81'i bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

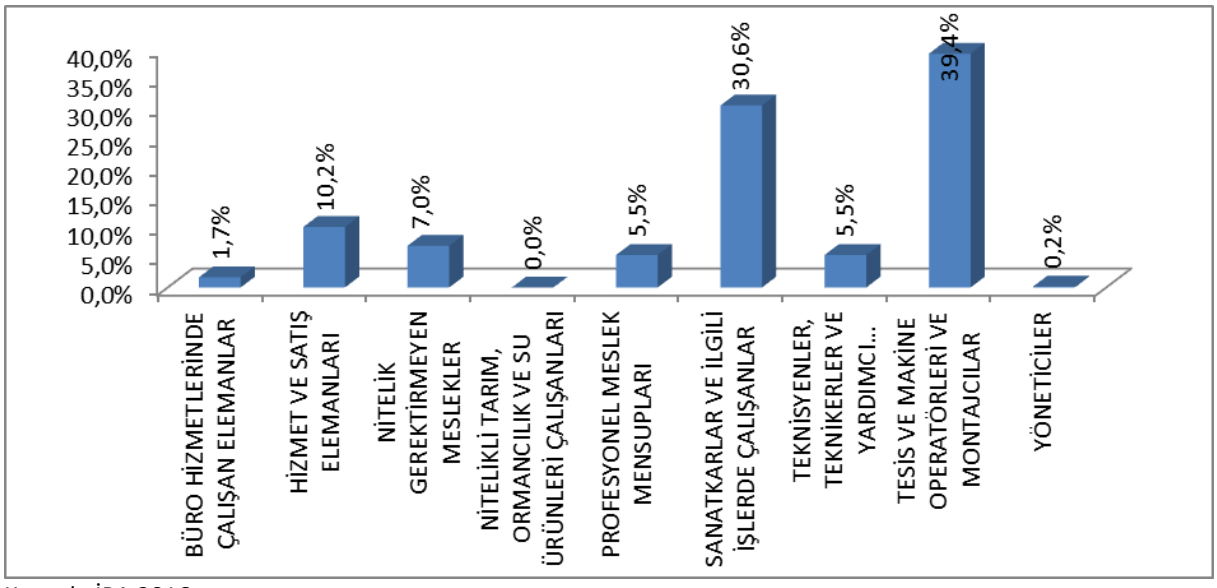

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 252 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 39,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ilk sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Çorum ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Çorum ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Makineci (Dikiş)	12,6%
Tuğla İmal İşçisi	5,9%
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	5,5%
Gaz Altı Kaynakçısı	4,4%
Tuğla Ve Kiremit Presçisi (Elle)	4,1%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	3,4%
Madenci (Genel)	3,2%
Ütücü	2,7%
Beden İşçisi (Genel)	2,5%
Şoför-Yük Taşıma	2,2%
Diğer	53,6%

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 81 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 38 kişi ile Tuğla İmal İşçisi, 35 kişi ile Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı) meslekleri takip etmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yıl ki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Gaz Altı Kaynakçısı, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Makineci (Dikiş), Ayakkabı Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel) olmak üzere toplam beş mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Çorum ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedir.

Gaz Altı Kaynakçısı, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı), Beden İşçisi (Genel) ve Tuğla İmal İşçisi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

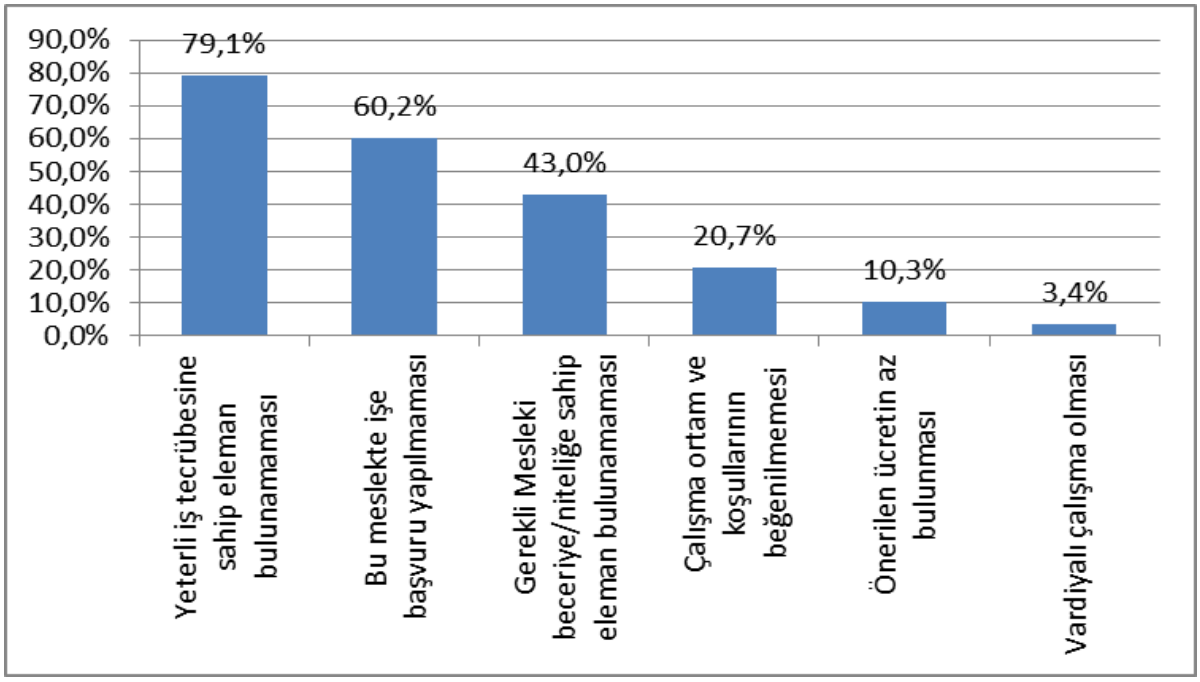

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeteli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile az da olsa benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Yeteli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü

politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

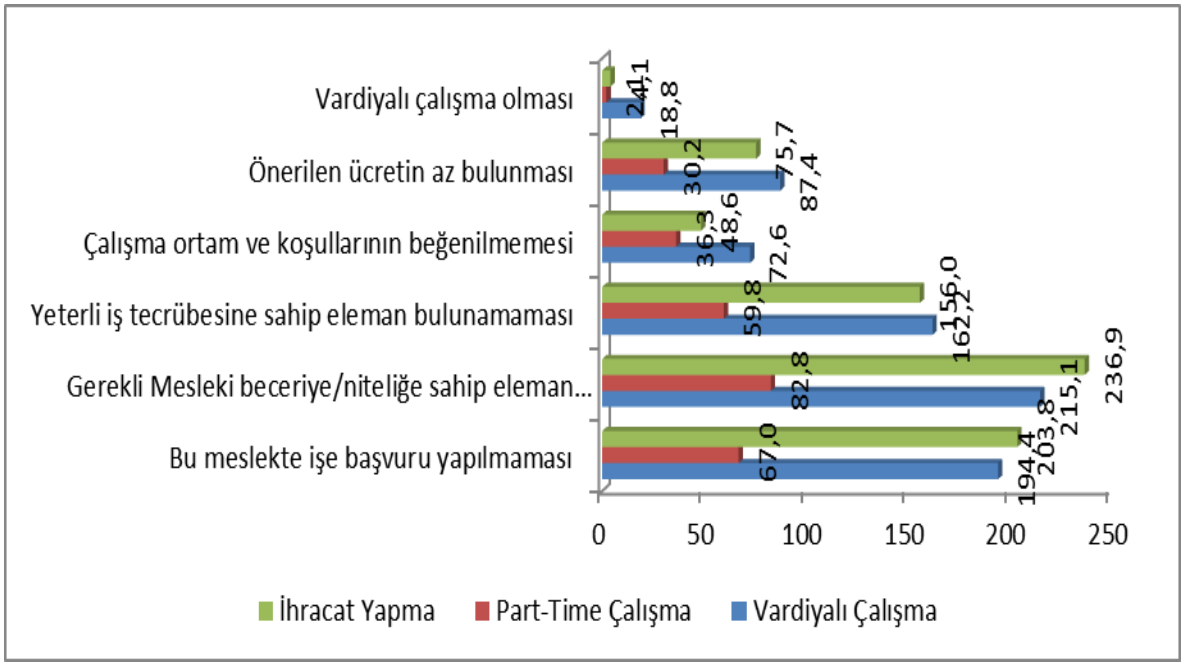

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan sektörlerde bu durum daha yüksek oranda karşımıza çıkmaktadır. İkinci sırada ise meslekte işe başvuru yapılmaması gelmektedir. Yine ihracat yapan sektörlerde bu oran yüksektir.

Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	18,1%	81,8%	27,1%	18,3%	27,4%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	39,9%	75,4%	69,2%	10,8%	13,8%	12,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	73,3%	8,9%	6,7%	37,8%	22,3%	15,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	80,0%	68,6%	54,3%	5,7%	0,0%	2,9%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	54,6%	89,3%	68,9%	15,3%	16,3%	0,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	45,7%	91,4%	68,6%	22,9%	22,9%	2,8%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	25,0%	84,1%	61,5%	26,3%	1,6%	1,6%
Yöneticiler	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	43,0%	79,1%	60,2%	20,7%	10,3%	3,4%

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli iş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunmaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Yöneticiler meslek grupları için ise eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin tek bir tane olduğu dikkat çeken diğer bir husustur.

Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Makineci (Dikiş)	13,6%	91,4%	72,8%	6,2%	0,0%	0,0%
Tuğla İmal İşçisi	47,4%	47,4%	0,0%	78,9%	0,0%	0,0%
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	68,0%	89,3%	78,7%	0,0%	17,8%	0,0%
Tuğla Ve Kiremit Presçisi (Elle)	38,5%	61,5%	42,3%	42,3%	3,8%	3,8%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	31,8%	100,0%	54,5%	31,8%	22,7%	0,0%
Madenci (Genel)	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Ütücü	41,2%	58,8%	58,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	81,3%	0,0%	0,0%	37,5%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	64,2%	92,8%	71,3%	43,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Makineci (Dikiş), Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı), Gaz Altı Kaynakçısı, Tuğla Ve Kiremit Presçisi (Elle), Madenci (Genel) ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri olmak üzere toplam on meslekten altı tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Gaz Altı Kaynakçısı ve Kaynakçı (oksijen ve Elektrik) mesleğinde ise temin güçlüğü çekilmesinin nedeni ise önerilen ücretin az bulunmasıdır. Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı) mesleğinde ise Çorum ilinde yeni bir sektör olması nedeniyle Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunmaması faktörü etkili olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Çorum ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Çorum ilinde işverenlerin yüzde 12,9'u istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 100 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 16'sı istihdamın artacağını öngörürken Çorum 'de bu sayı 13'ü düşmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumsuz baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinden düşük olup yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İmalat	13,4%	1,3%	45,6%	39,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İnşaat	7,7%	0,0%	33,3%	59,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15,3%	3,1%	25,5%	56,1%
Ulaştırma ve depolama	18,8%	0,0%	37,5%	43,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18,2%	0,0%	27,3%	54,5%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9,1%	4,5%	13,6%	72,7%
Eğitim	7,7%	7,7%	23,1%	61,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,0%	0,0%	60,0%	20,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	11,1%	11,1%	33,3%	44,4%
Genel Toplam	12,9%	2,0%	50,5%	34,6%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Ulaştırma ve depolama sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerindeki mevcut işyerlerinin yüzde 40'ı istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Çorum'da işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Madencilik ve Taş ocakçılığı ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0,0%
İmalat	483	4,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
İnşaat	47	4,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	143	5,1%
Ulaştırma ve depolama	32	4,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	23	4,4%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Genel Toplam	**839**	**4,4%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Çorum 'da ise bu oran, yüzde 4,4 olup ülke genelinden yüksektir.

İmalat, İnşaat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Çorum'da beklenen 483 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımına ait iken İmalat sektörü sıralamada üçüncü sırada yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının İnşaat sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	88	5,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	53	2,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	105	4,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	10	0,9%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	327	7,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	18	1,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	238	4,0%
Yöneticiler	0	0,0%
Genel Toplam	839	4,4%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Çorum ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ile Nitelik Gerektirmeyen Meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Çorum ilinde beklenen tüm artışın yüzde 80'ini oluşturmaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticiler meslek sektörlerinde artış gözlenmemektedir.

En az artış beklentisi ise Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 1,2'sini oluşturmaktadırlar.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	Hasta Danışmanı
Ayakkabı İmalatçısı (Montaj)	Değirmen İşçisi (Hububat)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Ön Muhasebeci
Beden İşçisi (Genel)	Aşçı
Konfeksiyon İşçisi	Satış Elemanı (Perakende)
Gaz Altı Kaynakçısı	Un İmal İşçisi
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	
Pazarlamacı	

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk beş meslek sırasıyla, Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı), Ayakkabı İmalatçısı (Montaj), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Beden İşçisi (Genel), Konfeksiyon İşçisi meslekleri olup, Hasta Danışmanı, Değirmen İşçisi (Hububat),Ön Muhasebeci ve Aşçı mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı), Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Çorum ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

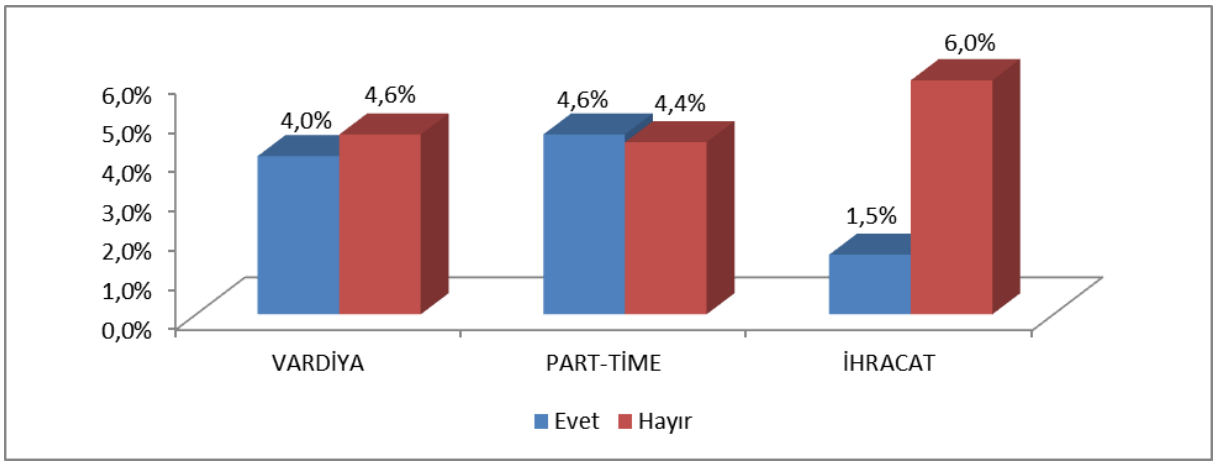

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma ve part-time çalışma olmak üzere iki özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Çorum ili için yüzde 4,4 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin part- tıme hariç diğer türlerde daha düşük olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma ve ihracat yapan işverenlerin önümüz dönem daha düşük istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten ihracat hariç birine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, daha yüksek hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

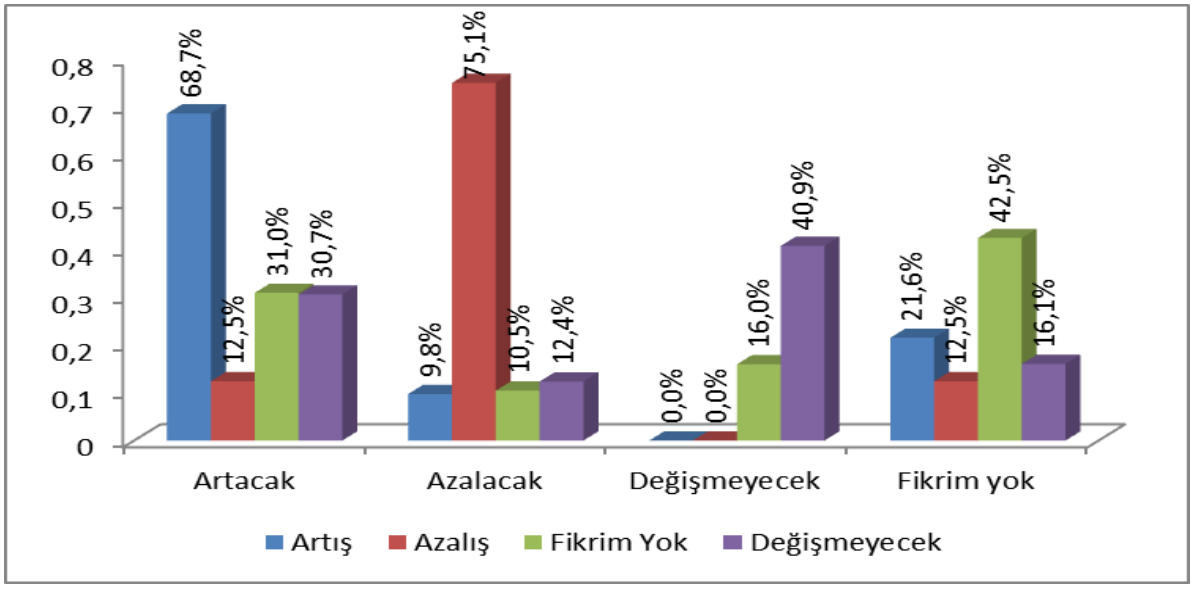

Kaynak: İPA 2016

Çorum ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 12,9'unu oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 68,7 'sinin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 12,5'i ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 12,5'inin önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 2'sini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 75,1' i beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 9,8'i beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 50,5 'ini oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 40,9'luk kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 34,6'lık kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 42,5'i uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Ulusal işgücü ve istihdam politikalarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde işgücü piyasası bilgileri vazgeçilmez bir rol oynar. Herhangi bir işgücü piyasası bilgi programı, tüm sektörlerde ve ekonominin tüm alanlarında işgücü arz ve talebinin uzun vadede tam bir yapısını ortaya koymak zorundadır ki bu, insan kaynaklarının oluşturulması ve kullanılması ile ilgili karar süreçlerinde son derece önemlidir.

Bu amaçla 2012 yılından bugüne belli aralıklarla yapılan İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın beşincisini yayımladığımız İşgücü Piyasası Araştırması Raporu için saha çalışması 8 Nisan – 16 Mayıs 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma ile elde edilen sonuçlar işgücü piyasasına yön verme niteliğinde verileridir.

Çorum ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 397 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 15 sektörde işyeri bulunmaktadır. Çorum ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 100 işyerinden 40'ı imalat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret (yüzde 25) ile İnşaat (yüzde 10) ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri (yüzde 5) sektörleri takip etmektedir. Bu dört sektör işyerlerinin yüzde 80'ini oluşturmaktadır.

2010 yılında Çorum ilinde 12 bin 338 İŞKUR'a kayıtlı işsiz var iken, 2015 yılı sonu itibariyle bu sayı yaklaşık %33 artarak 16 bin 408' yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2015 yılından sonra düşüşe geçmiştir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Kadınlarda 2010 yılında 4 bin 246 kişi kayıtlı iken, 2015 yılı sonu itibariyle bu sayı yüzde 85 artarak 7 bin 857 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır.

Çorum ilinde en az işyeri Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindedir.

Çorum ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 42 bin 709 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 74,8'i erkek, yüzde 25,2 'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi

istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 73,4'ü erkek, yüzde 26,6'sı kadındır. Çorum'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye geneli verileriyle paralellik göstermektedir.

İl Müdürlüğümüze kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı sonu itibari ile 16 bin 408'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk üç meslek Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel) ve Temizlik Görevlisi 'dir.

2010 yılında bin 944 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2015 yılında toplam 10 bin 141 kişiye ulaşmıştır. 2016 yılı Eylül sonu itibari ile de açık iş sayısı 6 bin 947 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2015 yılında yakalanan açık iş sayısına ulaşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 yılı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı Beden İşçisi (Genel) ve Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı) almış, bu meslekleri sırasıyla Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Makineci (Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı, Konfeksiyon İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Büro Memuru (Genel) izlemiştir.

2010 yılında bin 455 olan işe yerleştirme sayısı yaklaşık 3 kat artarak 2014 yılında ise 4 bin 111'e yükseldiği görülmektedir. 2015 yılında 4 bin 140 olan işe yerleştirme sayısı 2016 Eylül sonu itibariyle 3 bin 699 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2015 yılı işe yerleştirme rakamına ulaşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 yılında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Ayakkabı İmalatçısı, Güvenlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı ve Makineci (Dikiş) izlemiştir.

Çorum ilinde 397 işyerinde toplam 330 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranına bakıldığında ise; en fazla açık iş oransal olarak yüzde 69,7 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 16 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 8,5 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, Eğitim sektörleri takip etmektedir.

İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 75'ini oluştururken açık işlerin yüzde 95'ini oluşturmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Çorum'da toplam açık işlerin yüzde 3,4'ü için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline göre düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 41,4 ile Türkiye geneli erkekler açık

iş talebine yakınlık göstermektedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 55,3 iken, Türkiye genelinde yüzde 48,3 ’dür.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundadır. Çorum ilinde büyük bir paya sahip olan imalat sektörü bu meslek grubunun birinci sırada olmasını sağlamıştır. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu yer almaktadır.

Çorum ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2016 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslekten sadece ikisi değişmiştir. İlk üç meslek sırasıyla Makineci (Dikiş), Ayakkabı imalatçısı (Sayacı) ve Tuğla İmal işçisi meslekleridir. Geçen sene ihtiyaç duyulan ilk 10 meslek içerinde yer almayan Tuğla imal işçisi ve Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı) mesleği bu seneki araştırma sonuçlarına göre ilk üç sıra içeresinde yerini almıştır.

Çorum ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Satış Danışmanı, Sekreter, Reyon Görevlisi iken; erkeklerde ise Tuğla İmal İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı ve Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)’dır.

Çorum’da 330 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise İletişim ve İfade Yeteneği gelmektedir. Daha sonra sırası ile Takım Çalışmasına Uyum, Proje Tabanlı Çalışma, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı ve son olarak Satış ve Pazarlama Becerisi gelmektedir.

Çorum genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi lise altı, fark etmez ve genel lise şeklindedir.

Çorum ilindeki işyerlerinin yüzde 38,6’sı eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 27,2’dir. Çorum ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta sıkıntı çektiği söylenebilir.

Çorum ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü sırası ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Finans ve Sigorta ile İmalat sektörleri izlemektedir. Bu üç sektörde faaliyet gösteren firma sayısı araştırma kapsamındaki firmaların yüzde 44’ünü oluşturmaktadır.

Çorum’da 2016 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 641 kişilik işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

İşgücü piyasası dinamik, aktif bir yapı sergiler, akışkandır. Daha iyi imkânlara, daha iyi yaşam koşullarına sahip olabileceği alanlara göç etmektedir. Dolayısıyla, piyasayı sürekli takip etmek, gelişen ve değişen yapısına göre yeni politikalar geliştirmek artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu anlamda, Kurumumuzca gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırmaları, piyasanın nabzını tutması açısından son derece önemlidir. Araştırma ile mevcut istihdam yapısı hakkında bilgi sahibi olurken, kısa ve uzun vadede talebi artacak veya azalacak olan meslekler belirlenmektedir. Böylece, işgücü piyasasına girmeye hazırlananlara, uzun süreli işsiz olanlara veya mesleğini değiştirmek isteyenlere hangi mesleklerde açık iş olduğu yönünde bilgi sunulmaktadır.

Bugünkü ekonomik yapıda; ekonomiye rekabet gücü kazandıran, yatırım yapan, istihdam yaratan, yeni girişimcilerin önünü açan ve onlara destek veren ekonomik ve sosyal politikalar uygulanmaktadır. Bu uygulamaların başarıya ulaşması için; işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelik ve türde mesleki eğitim programlarının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, işgücüne sürekli değişen ihtiyaçlara göre yetenek kazandırarak üretimde kalite ve verimliliğin artırılması, rekabet gücünün kazanılmasının hayat boyu temel bir ilke olarak benimsenmesi gerekmektedir.

Kalkınmanın en önemli unsurlarından olan beşeri sermayenin nitelik ve nicelik olarak geliştirilmesi yetişmiş insan gücünden faydalanmayı artıracaktır. Nitelikli insan gücünün üretim sürecine katılımının sağlanması rekabet gücünü de artıracaktır. Ülkemizin en önemli kaynaklarından biri de hiç kuşkusuz insan kaynaklarıdır. İşgücünün eğitimli, meslek sahibi ve aranılan olması için her yıl bütçeden eğitime yüklü miktarda kaynak aktarılmaktadır.

Harcanan kamu kaynaklarının yerine ulaşması için; eğitim ve istihdam arasındaki ilişkinin güçlü ve sağlıklı kurulması, mesleki eğitimin işgücü piyasasının ihtiyaçlarına cevap verir hale getirilmesi öncelikli hedef olmalı, mesleki eğitim özendirilmelidir. Mesleki eğitimin ders programları işgücü piyasası temsilcilerinin katılımıyla ve iş yaşamının ihtiyaçları göz önüne alınarak oluşturulmalıdır. Bazı sektörlerdeki yığılmanın önlenmesi, hızla gelişen sektörlerdeki ihtiyacı karşılayacak esneklikte mesleki eğitimin planlanması, ticaret ve sanayi odaları ile meslek komitelerinin etkinliğini artırarak, mesleki eğitim merkezlerinin eğitim programlarının disipline edilerek, eğitim alan öğrencilere denklik verilmesi işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan nitelikli işgücünün oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kase: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	10-19 İstihdamlı İşyeri Sayısı	20+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614

İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968
KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıt.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan-6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumasal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet

sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Yaş\ Bağımlılık\ Oranı} = \frac{0-14\ Yaş\ Nüfus + 65\ Yaş\ ve\ üstü\ Nüfus}{15-64\ Yaş\ Nüfus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.